

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

मंगळवार, दिनांक ०५ एप्रिल, २०१६ / चैत्र १६, १९३८ (शके)

(१) शालेय शिक्षण, क्रीडा आणि युवक कल्याण, उच्च व तंत्रशिक्षण, वैद्यकीय शिक्षण, मराठी भाषा, सांस्कृतिक कार्य मंत्री	} यांचे प्रभारी विभाग
(२) अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण, अन्न आणि औषध प्रशासन, संसदीय कार्य मंत्री	
(३) पर्यावरण मंत्री	
(४) पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री	

प्रश्नांची एकूण संख्या - ७५

खाजगी अनुदानित प्राथमिक शाळांमधील शिक्षकेतरांची पदे रद्द न करण्याबाबत

(१) * १५९९० श्री.रामनाथ मोते, श्री.नागो गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ५०० पेक्षा अधिक विद्यार्थी संख्या असलेल्या अनुदानित प्राथमिक शाळांना एक लिपिक, एक शिपाई पद मंजूर केले जात होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ही पदे रद्द करण्याची कारणे काय आहेत,

(३) राज्यातील प्राथमिक शाळांमधील शिक्षकेतरांची पदे रद्द केल्याने किती लिपिक व शिपाई अतिरिक्त होणार आहेत,

(४) सदर पदे रद्द करण्याच्या निर्णयाच्या विरोधात मा.मुंबई उच्च न्यायालयात याचिका क्र. ४१३४/२०१४ दाखल असून मा.न्यायालयाने स्थगिती दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, मा.न्यायालयाचा आदेश डावलून प्राथमिक शाळांमधील शिक्षकेतरांना अतिरिक्त ठरवून समायोजनाची कार्यवाही सुरु करण्याची कारणे काय आहेत,

(६) याबाबत कोकण विभाग मतदार संघाचे लोकप्रतिनिधी व महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेचे कार्याध्यक्ष यांनी दिनांक १२ जानेवारी, २०१६ रोजी दिलेल्या निवेदनाची दखल घेऊन काय कार्यवाही केली आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय हे खरे आहे.

(२) बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मध्ये शिक्षकेतर पदे मंजूर करण्यात आलेली नाहीत.

(३) ६४६ लिपिक व ६४० शिपाई अतिरिक्त ठरले असून त्यांचे समायोजन अन्यत्र न करता त्याच शाळेत कार्यरत आहेत.

(४) मा.उच्च न्यायालयाने याचिकाकर्त्याविरुद्ध कोणतीही coercive steps घेऊ नये असे आदेश दिलेले आहेत.

(५) समायोजनाची कार्यवाही करण्यात आलेली नाही.

(६) याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

**राज्यातील मुंबई वगळून सर्व महानगरपालिका व नगरपालिकांना
 १०० टक्के अनुदान देण्याबाबत**

(२) * १५२२८ श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.मितेश भांगडिया :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शालेय शिक्षण व सेवायोजन विभागाच्या शासन निर्णय क्र.एम.एस.बी. ११७८/१९२०२ (४१८/प्राशि-३), दिनांक १६ डिसेंबर, १९८७ अन्वये मुंबई वगळून इतर महानगरपालिकांना शालेय शिक्षण विभागाचा हिस्सा म्हणून ५० टक्के अनुदान, नगरपालिका 'क' वर्गास १०० टक्के अनुदान, 'ब' वर्ग नगरपालिकांना ९० टक्के अनुदान आणि 'अ' वर्ग नगरपालिकांना ८० टक्के अनुदान देण्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक १ एप्रिल, २०१० पासून राज्यात बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार कायदा २००९ लागू करण्यात आला असून त्यानुसार शिक्षणाची पूर्ण जबाबदारी ही शासनाची आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, महानगरपालिका 'अ', 'ब', 'क' दर्जाच्या नगरपालिका यांचेमार्फत लोकांकडून घेतल्या जाणाऱ्या शालेय शिक्षण कराची संपूर्ण रक्कम ही शासनास वळती करण्यात येते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने महानगरपालिका व नगरपालिका 'अ', 'ब', 'क' दर्जा यांना शालेय शिक्षणाचे अनुदान देताना भेदभाव न करता सर्वांना पूर्ण १०० टक्के अनुदान मंजूर करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१) शासन निर्णय दिनांक १६ डिसेंबर, १९८७ मध्ये सुधारणा करून महानगरपालिका व नगरपालिकांना प्राथमिक शिक्षणावरील खर्चासाठी शालेय शिक्षण विभागामार्फत देण्यात येणा-या अनुदानाबाबत दिनांक ७ जुलै, २०१५ चा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे.

(२) बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, २००९ नुसार शिक्षणाची जबाबदारी ही स्थानिक स्वराज्य संस्थांची देखील आहे.

(३) होय.

(४) "अ" व "ब" वर्ग नगरपालिका व महानगरपालिका यांना प्राथमिक शिक्षणावरील खर्चासाठी द्यावयाच्या अनुदान सूत्रामध्ये कोणताही बदल करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन नाही. महानगरपालिका व नगरपालिका यांनी त्यांच्या हिश्याची उर्वरीत रक्कम त्यांच्या उत्पन्नातून खर्च करणे आवश्यक आहे.

**राज्यातील जिल्हा परिषदा आणि नगरपालिकांच्या
सर्व शाळा डिजिटल करण्याबाबत**

(३) * १४९६८ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११५७९ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील जिल्हा परिषदा आणि नगरपालिकांच्या सर्व शाळा डिजिटल करण्याचे शिक्षण विभागाचे धोरण असले तरी त्याच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक असलेल्या निधीची तरतूदच नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या उपक्रमाला शासनाने निधीची तरतूद करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) सन २०१५-१६ करीता राज्यातील १६८३ स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या उच्च प्राथमिक शाळांमध्ये interactive classroom स्थापन करण्याकरीता केंद्र शासनाकडून रु.१४४५.४० लक्ष तरतूद मंजूर झालेली असून interactive classroom स्थापन करण्यासाठी ई निविदा प्रकिया सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासकीय तंत्रनिकेतनातील सेवा वर्ग-अ संवर्गातील शिक्षकिय पदे भरण्याबाबत

(४) * १४८८० श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८२५ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात महाराष्ट्र तंत्रनिकेतन शिक्षक सेवा वर्ग-अ या संवर्गातील शिक्षकिय पदांच्या सुधारीत सेवा प्रवेश नियमानुसार शासकीय तंत्रनिकेतनातील ११३३ पदे सन २०१४ पासून रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रिक्त पदे असल्याने विद्यार्थ्यांना शिकवण्यासाठी पात्र शिक्षक नसल्याने विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक अडचणीला तोंड द्यावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) शासकीय तंत्रनिकेतनातील मंजूर असलेल्या २८५२ अध्यापकीय पदांपैकी ११३३ पदे नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये रिक्त होती.

(२) शासकीय तंत्रनिकेतनातील रिक्त पदांचा शैक्षणिक कार्यभार संस्थेत कार्यरत असलेल्या इतर अध्यापकांकडून, कंत्राटी तत्वावर कार्यरत अध्यापकांकडून पूर्ण करून घेण्यात येतो. तसेच संस्था स्तरावर तासिका तत्वावर अध्यापकांचा सेवा उपलब्ध करून शैक्षणिक कार्यभार पूर्ण केला जातो.

(३) मा.न्यायालयाच्या आदेशानुसार शासकीय तंत्र निकेतनामधील एकूण ४६४ कंत्राटी अध्यापकांच्या सेवा नियमित करण्यात आल्या आहेत. उर्वरित रिक्त पदे महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडून भरण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नंदूरबार जिल्ह्यातील आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या शाळांना अनुदान देण्याबाबत

(५) * १६१०२ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्रीमती दिप्ती चवधरी : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नंदूरबार जिल्ह्यातील नंदूरबार तालुका विधायक समितीअंतर्गत मौजे शेजवा, टेकवद, सुतारे, कोकणीपाडा इत्यादी ठिकाणच्या शाळांची शासनस्तरावरून दिनांक १९ ऑक्टोबर, २०१४ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार अनुदानास पात्र ठरविले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरच्या शाळांना अनुदान उपलब्ध करण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, संपूर्ण आदिवासी क्षेत्रातील उक्त शाळांना तसेच आदिवासी विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक हित लक्षात घेता शाळांना अनुदान देण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय.

(२) व (३) विहित निकषानुसार अनुदान पात्र घोषित करण्यात आलेल्या आदिवासी क्षेत्रातील शाळांना वेतन अनुदान उपलब्ध करून देण्यासाठी सकारात्मक कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनुदानित शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्याबाबत

(६) * १४७८२ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद, श्री.सतेज उर्फ बंटी पाटील, श्रीमती दिप्ती चवधरी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.हेमंत टकले, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, श्री.हरिसिंग राठोड, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.रामनाथ मोते, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.खवाजा बेग : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील दादर येथील एका शाळेतील इयत्ता ५ वीच्या अल्पवयीन विद्यार्थीनीवर शाळेतच काम करणा-या १९ वर्षीय मुलाने स्वच्छतागृहात लैंगिक अत्याचार केल्याच्या घटनेवरून मा.उच्च न्यायालयाने शासनास सर्वच अनुदानित शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्यात यावेत, अशी सूचना माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शाळेच्या आवारात होणाऱ्या उपरोक्त घटनांवर आळा घालण्यासाठी शासनाने सीसीटीव्ही बसविण्याचे तसेच सीसीटीव्ही कॅमेरे न बसविल्यास सदर शाळांचे अनुदान रोखण्याबाबतचे आदेश शाळा प्रशासनास दिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच महिलांच्या विशेषतः शाळकरी मुलींच्या सुरक्षेसाठी शासनामार्फत गंभीरपणे प्रयत्न केले जात नाहीत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्याबाबत विचार करावा अशी सूचना मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी केली आहे हे खरे आहे.

(२) शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्यासंदर्भात संबंधितांना सूचना देण्यात येत आहेत. तथापि सीसीटीव्ही न बसविल्यास शाळांचे अनुदान रोखण्याबाबत आदेश देण्यात आलेले नाहीत.

(३) हे खरे नाही.

राष्ट्रीय माध्यमिक शिक्षा अभियान अंतर्गत माध्यमिक शाळांतील मुलींसाठी स्व-संरक्षण प्रशिक्षण कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर जिल्ह्यात पाण्याची टंचाई निर्माण झाल्याबाबत

(७) * १५२७० श्रीमती शोभाताई फडणवीस, श्री.मितेश भांगडिया: सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यात सरासरी पर्जन्यमान कमी झाल्याने भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणेच्या अहवालावरून १८३ गांवाना माहे मार्च, २०१६ पासून पाण्याची टंचाई निर्माण होण्याची शक्यता असल्याचे दिनांक २५ डिसेंबर, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, सदर गावांना पाण्याच्या टंचाईवर मात करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) हे खरे आहे.

(२) होय.

(३) चंद्रपूर जिल्ह्याचा माहे ऑक्टोबर, २०१५ ते जून, २०१६ या कालावधीचा टंचाई कृती आराखडा तयार करण्यात आला असून त्यामध्ये एकूण ६९० गावात रु.१११८.३८ लक्ष किंमतीच्या १००५ विविध उपाययोजनांचा समावेश करण्यात आला आहे. टंचाई कृती आराखड्यातील १४४ गावातील १५० उपाययोजनांना जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर यांनी मंजूरी दिली असून ४३ गावातील ४८ उपाययोजनांची कामे पूर्ण झाली आहेत. उर्वरित कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

केंद्र शासन पुरस्कृत आय.सी.टी. योजना अनुदानित करण्याबाबत

(८) * १५१२१ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डिजिटल महाराष्ट्रासाठी केंद्र शासन पुरस्कृत आय.सी.टी. योजना अनुदानित नसल्यामुळे बहुसंख्य गरीब विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, सदर योजना अनुदानित करण्याबाबत तसेच कार्यरत शिक्षकांना अनुदान तत्वावर आणून नियमित करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१), (२) व (३) सन २००७-०८ पासून केंद्र पुरस्कृत आयसीटी योजनेची अंमलबजावणी राज्यात BOOT Model तत्वावर एजन्सीमार्फत करण्यात येत आहे. केंद्र शासनाकडून प्राप्त निधीच्या प्रमाणात राज्य शासनाकडून निधी उपलब्ध करून देण्यात येतो. एजन्सीबरोबर करण्यात आलेल्या करारनाम्यातील तरतूदीनुसार संगणक निदेशकांची नियुक्ती, संगणक निदेशकांना मानधन अदा करणे, प्रॉव्हिडंट फंड संबंधितांच्या खात्यावर जमा करणे इ. जबाबदारी एजन्सीची आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनुदानित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक
शाळांमधील वाढीव पदांना मान्यता देण्याबाबत

(९) * १५९७० श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी,
श्री.दत्तात्रय सावंत, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक
१२७२९ ला दिनांक २१ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात:

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुदानित माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील माहे मार्च,
२०१५ पर्यंतच्या वाढीव पदांना मान्यता देण्याबाबत शासनस्तरावरून कोणती
कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(२) असल्यास, त्याबाबत शासनाने केलेल्या कार्यवाहीचे स्वरूप काय आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) व (२) राज्यातील अनुदानित माध्यमिक व उच्च
माध्यमिक शाळांमधील वाढीव पदांबाबतची माहिती क्षेत्रिय कार्यालयाकडून
मागविण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे सेमाडोह (ता.चिखलदरा, जि.अमरावती) येथील शालेय
पोषण आहारात तांदूळ कमी पुरविण्यात आल्याबाबत

(१०) * १५६४८ श्री.ख्वाजा बेग, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद
ठाकूर, श्री.किरण पावसकर, श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय शालेय शिक्षण
मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे सेमाडोह (ता.चिखलदरा, जि.अमरावती) येथील जिल्हा परिषद प्राथमिक
शाळेतील शालेय पोषण आहारात १८८ किलो तांदूळ कमी असल्याचे माहे डिसेंबर,
२०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर तांदूळ कमी
देण्यास जबाबदार असणाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत
आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) याबाबत चौकशी करण्यात आली असून १८८.२९ कि.ग्रॅ. तांदूळ कमी आढळून आला आहे. उपलब्ध अभिलेख्यावरून मागणीनुसार आवश्यक तांदूळ वजन करून मुख्याध्यापकाने ताब्यात घेतला असल्याचे आढळून आले. सदर शाळेच्या मुख्याध्यापकाचे निधन झाले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नगर जिल्हयातील पाणी पुरवठा योजनांपैकी निम्म्याहून
 अधिक योजना बंद असल्याबाबत**

(११) * १४६६१ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नगर जिल्हयातील ४३ पाणीपुरवठा योजनांपैकी निम्म्याहून अधिक योजना प्रशासनाच्या नियंत्रणाचा अभाव असल्याने व थकीत वीज देयकामुळे बंद पडल्या असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर योजनेकरिता लाखो रुपयांचा खर्च करूनही जिल्हयातील नागरिक पिण्याच्या पाण्यावाचून वंचित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या योजनेच्या थकीत वीज देयकापोटी महावितरणाने कारवाईची मोहिम सुरु केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले,

(५) असल्यास, तदनुसार नागरिकांना पिण्याचे पाणी मिळण्याच्यादृष्टीने सदर पाणी पुरवठा योजना सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

नगर जिल्हयातील ४३ पाणी पुरवठा योजनांपैकी ९ योजना थकित वीज देयका अभावी महावितरण कंपनीने वीज पुरवठा खंडीत केल्याने दि.११.२.२०१६ ते दि.१५.२.२०१६ पर्यंत बंद होत्या. दि.१६.२.२०१६ पासून चालू थकित वीज देयकांची रक्कम भरणा करून वीज पुरवठा जोडून पाणी पुरवठा सुरळीत केलेला आहे.

(२) हे खरे नाही.

वीज पुरवठा खंडीत झालेल्या योजनांचा पाणी पुरवठा सुरळीत सुरू करण्यात आलेला आहे.

(३) होय हे खरे आहे.

जिल्ह्यातील ४३ प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनांची सुरुवातीपासून २४०९.४२ लक्ष वीज देयकांची थकबाकी आहे. योजनेची चालू वीज देयकांची रक्कम भरल्यानंतरही महावितरण कंपनीकडून थकित वीज देयकाची रक्कम मोठी असल्याने ब-याच वेळेस वीज पुरवठा खंडीत केला जातो.

(४) योजनेतील जमा होणा-या पाणीपट्टी मधून वीज बिल, योजना चालविण्याचा खर्च, देखभाल दुरुस्ती इत्यादी खर्च करण्यात येतो. तसेच भरणा करण्यात आलेल्या वीज देयकांच्या ५० % निधी प्रतिपूर्ती देखभाल दुरुस्तीमधून अदा करण्यात येते.

योजनेचे वीज देयक हे औद्योगिक दराप्रमाणे ५.०५ प्रती युनिट या दराने वीज दर आकारण्यात येत आहे. त्यामुळे जमा होणा-या पाणीपट्टीपैकी ६० ते ६५ % निधी वीज देयकावर खर्च होतो. याबाबत मा.जिल्हा परिषद अध्यक्षांनी औरंगाबाद येथे महाराष्ट्र वीज नियामक आयोग यांचेकडे पाणीपुरवठा योजनेस आकारण्यात येणारे वीज दर ५.०५ प्रती युनिट ऐवजी कृषी दर २.८८ या दराने वीज दर आकारण्यात यावी असे म्हणणे मांडले आहे. याबाबत अद्यापपर्यंत कोणताही निर्णय झालेला नाही. कृषी दराने वीज आकारणी केल्यास योजनेचा वीज देयकाचा खर्च कमी होऊन योजना व्यवस्थित चालू शकतील. सर्व प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना या टंचाई भागात कार्यरत आहेत. टंचाई भाग असल्याने पाणीपट्टीची रक्कम १०० % जमा होत नाही.

(५) गट विकास अधिकारी यांचेमार्फत लाभार्थी गावांकडून पाणीपट्टीची रक्कम वसूल करून महावितरण कंपनीस चालू थकीत वीज देयकांची रक्कम अदा करण्यात आलेली आहे. वीज पुरवठा खंडीत झालेल्या योजनांचा पाणी पुरवठा सुरळीत सुरू करण्यात आलेला आहे. तसेच सर्व प्रादेशिक व स्वतंत्र पाणी पुरवठा योजनांना संजीवनी पेयजल योजनेमध्ये सहभाग घेणेबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार संबंधित योजनेची कार्यवाही चालू आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उच्च माध्यमिक शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालय, विभाग तुकड्या,
वर्ग यांचे मुल्यांकन करण्याबाबत**

(१२) * १६२८० डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२५१८ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील उच्च माध्यमिक शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालये, विभाग तुकड्या, वर्ग यांचे मुल्यांकन पूर्ण होऊन अनुदान पात्र शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालयांची यादी जाहिर करणे व त्यासाठी अनुदानाची तरतुद करण्याच्या अनुषंगाने मुल्यांकनाच्या विहित निकषानुसार तपासणी/छाननीची आयुक्त (शिक्षण) यांचेमार्फत सुरु असलेली कार्यवाही पूर्ण झाली आहे काय,
- (२) असल्यास, अनुदान पात्र शाळा-कनिष्ठ महाविद्यालयांची यादी जाहिर करण्यात आली आहे काय व त्यासाठी अनुदानाची तरतुद केली आहे काय,
- (३) नसल्यास, तपासणी/छाननीची सदरहु कार्यवाही केव्हापर्यंत होणे अपेक्षित आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१) व (२) नाही.

(३) मुल्यांकनाच्या विहित निकषानुसार आयुक्त (शिक्षण) यांचे स्तरावर प्रस्तावांची तपासणी/छाननीची कार्यवाही सुरु आहे.

**महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामध्ये कार्यरत कर्मचाऱ्यांना
वेतन भत्ते मिळत नसल्याबाबत**

(१३) * १६३२९ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणामध्ये कार्यरत असणाऱ्या ६३५१ कर्मचाऱ्यांना वेतन भत्ते मिळत नसल्याने त्यांच्या कुटुंबियांवर उपासमारीची वेळ आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाची जबाबदारी शासनाने स्वीकारावी व त्यांना शासन सेवेत सामावून घेणेबाबत कर्मचारी संघटनेच्यावतीने वेळोवेळी आंदोलने करण्यात येत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या कर्मचाऱ्यांच्या वेतन व भत्त्याबाबतचा प्रस्ताव वित्त विभागाच्या मान्यतेनंतर मंत्रीमंडळापुढे सादर करण्याचे आश्वासन मा.पाणी पुरवठा व स्वच्छता मंत्री यांनी माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान दिले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) नाही.

(२) अशंत: खरे आहे.

(३) होय.

(४) प्रस्ताव मा.मंत्री मंडळापुढे सादर करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुनाडे (ता.उरण, जि.रायगड) येथील धरणावरील जलशुध्दीकरण
 प्रकल्पाची इमारत धोकादायक झाल्याबाबत**

(१४) * १६५४७ श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११७०४ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुनाडे (ता.उरण, जि.रायगड) येथे १५ वर्षापूर्वी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण विभागाच्या माध्यमातून जलशुध्दीकरण प्रकल्प उभारण्यात आला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ग्रामीण भागातील ८ गावातील १५ हजार नागरिकांना पाणी पुरवठा करणाऱ्या पुनाडे धरणावरील जलशुध्दीकरण प्रकल्पाची इमारत माहे जानेवारी, २०१६ पर्यंत दुरुस्त न केल्याने धोकादायक झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, जलशुध्दीकरण प्रकल्पाच्या इमारतीच्या दुरुस्तीसाठी संबंधित विभागाने प्रस्ताव शासनाकडे सादर केला आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही. मात्र या इमारतीला काही ठिकाणी प्लास्टर, किरकोळ गळत्या दुरुस्ती व रंगकाम करण्याची आवश्यकता दिसून येते.

(३) सदरची योजना दैनंदिन देखभाल दुरुस्तीकरिता ग्रामीण पाणी पुरवठा कमिटी, पिरकोन यांच्याकडे दिनांक ०७/०५/२०१० रोजी हस्तांतरीत करण्यात आली असल्याने सदर समितीकडून इमारतीची आवश्यक दुरुस्ती होणे अपेक्षित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

खामगाव (जि.बुलढाणा) येथील नागरिकांना शिधापत्रिका देण्याबाबत

(१५) * १६६०० श्री.पांडुरंग फुंडकर : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खामगाव (जि.बुलढाणा) येथील शिधापत्रिका संबंधित नवीन कार्ड, विभक्त करणे, नवीन नाव जोडणे इत्यादी कामे बंद आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिधापत्रिकाअभावी स्वस्त धान्य दुकान, पासपोर्ट, ओळख, सिलेंडर मिळणे, विद्यार्थ्यांच्या विविध दाखल्याकरिता आवश्यक असल्यामुळे नागरिक त्रस्त आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, तदनुषंगाने दोषींवर कारवाई करण्याबाबत तसेच सामान्य जनतेस शिधापत्रिका देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे अंशतः खरे आहे, बुलढाणा जिल्ह्यातील खामगांव येथे उच्च पदस्थ व्यक्तींच्या नावे शिधापत्रिकांचे वितरण झाले होते. त्यामुळे कार्यालयाला सील लावण्यात आले होते. दरम्यानच्या काळात दुय्यम शिधापत्रिकांचे अर्ज, नांव कमी-जास्त करणे इ. कामे बंद होती. दुय्यम शिधापत्रिकांचे अर्ज, नांव कमी-जास्त करणे इ. प्राप्त अर्ज जास्त प्रमाणात प्रलंबित असल्याने तहसिलदार, खामगांव यांनी नविन शिधापत्रिका वितरणाचे काम काही कालावधीसाठी बंद ठेवले होते. तद्नंतर सदर प्रकरणात प्रशासकीय समितीची चौकशी झाल्यानंतर माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये सील उघडण्यात आले. दुय्यम शिधापत्रिका, नांव कमी व समाविष्ट करणे हि कामे दि.३१.१.२०१६ पर्यंत

पूर्ण करण्यात आली असून, दि. १.२.२०१६ नंतर विषयांकीत बाबीचे अर्ज महा-ईसेवा व सेतू कार्यालयामार्फत स्वीकारले जात असून त्यावर कार्यवाही सुरु आहे.

(२) हे खरे नाही, तहसिल कार्यालय, खामगांव व जिल्हा पुरवठा कार्यालय यांच्याकडे शिधापत्रिकेअभावी नागरीक त्रस्त असल्याबाबतची कोणतीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) शासनाने दि.२९.६.२०१३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये नविन शिधापत्रिका वितरीत करण्यासंदर्भात मार्गदर्शक सुचना विहित केलेल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**तृतीय वर्ष कला शाखेच्या (टीवायबीए) पाचव्या सत्राच्या परीक्षेचा
निकाल रद्द करून नव्याने जाहीर करण्यात आल्याबाबत**

(१६) * १६८०९ श्री.संजय दत्त, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद, श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठाने सदोष मुल्यांकनामुळे तृतीय वर्ष कला शाखेच्या (टीवायबीए) एप्रिल, २०१५ मध्ये झालेल्या पाचव्या सत्राच्या परीक्षेचा निकाल रद्द करून नव्याने जाहीर करण्याची नामुष्कीली ओढवल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई विद्यापीठात झालेल्या सदरील गैरव्यवहाराची चौकशी करण्यात आली काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, परीक्षेची संगणकीय प्रक्रिया चुकीच्या पध्दतीने हाताळल्यामुळे निकाल चुकीचा झालेला आहे.

संबंधित कर्मचाऱ्याला सेवेतून निलंबित करून चौकशी सुरु करण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रात्र शाळेत शिकणाऱ्या मुलांना अनेक अडचणींना
तोंड द्यावे लागत असल्याबाबत**

(१७) * १६८९६ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उदरनिर्वाहासाठी पडेल ती कामे करून रात्र शाळेत शिकणाऱ्या मुलांना अनेक अडचणींना तोंड द्यावे लागत असल्याची बाब "मासूम" या रात्रशाळेतील मुलांसाठी काम करणाऱ्या संस्थेच्या माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मुलांच्या आरोग्य तपासणीकरिता संध्याकाळी पाच वाजल्यानंतर कोणत्याही रुग्णालयातील डॉक्टर या मुलांच्या आरोग्य तपासणीसाठी शाळेत येण्यास तयार नसल्याने "मासूम" या संस्थेने शासनाच्या अथवा महानगरपालिकेच्या आरोग्य विभागाने रात्र शाळेतील मुलांच्या आरोग्याची तपासणी करण्याची मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुंबई महानगरपालिकेच्या शाळांना जोडूनच रात्र शाळा चालविल्या जात असून, वाढत्या विद्यार्थी संख्येनुसार मुलांना वर्ग खोल्या, अभ्यासिका तसेच दहावीच्या परिक्षेकरिता प्रयोगशाळा मिळत नाहीत, तसेच ३५० रुपये परिक्षा शुल्क भरता न आल्यामुळे रात्र शाळेतील विद्यार्थ्यांनी १० वीच्या परिक्षेपासून वंचित रहावे लागले, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करून परिक्षा शुल्क माफ करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई विद्यापीठाच्या ठाणे (बाळकुम) येथील उपकेंद्रातील
विद्यार्थ्यांना सोईसुविधा पुरविण्याबाबत**

(१८) * १६९७९ अॅड.निरंजन डावखरे : दिनांक ९ मार्च, २०१६ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारंकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक २ मधील प्रश्न क्रमांक ११८९७ ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठाच्या ठाणे (बाळकुम) येथील उपकेंद्राचे कामकाज माहे जुलै २०१४ पासून सुरु करण्यात आले असून या केंद्रात IDOL मार्फत विविध प्रकारचे १४ अभ्यासक्रम शिकविले जात असल्याचे व दरवर्षी ८० हजार विद्यार्थी प्रवेश घेत असून प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांमध्ये राज्यातील नागपूर, नाशिक, पुणे, औरंगाबाद इत्यादी जिल्ह्यातील तर परराज्यातील दिल्ली, चैन्नई, कर्नाटक (बंगलोर) व कोलकत्ता इ. ठिकाणच्या विद्यार्थ्यांची संख्या मोठ्या प्रमाणात असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्याचप्रमाणे उपकेंद्रातील विद्यार्थ्यांना जुन्या पाईपलाईनमुळे अत्यल्प पाणी पुरवठा होत असल्याने विद्यार्थ्यांना बाहेरून बिसलेरी वॉटर बॉटल विकत आणाव्या लागत असल्याचे तसेच संगणक लॅबमध्ये केवळ १० संगणक असल्याने एका संगणकावर एकाचवेळी ६ ते ८ विद्यार्थ्यांना शिकावे लागत असल्याचे व उपकेंद्रालगत त्यापूर्वी असलेल्या कंपनीची जुनी अर्धवट अवस्थेतील असलेल्या संरक्षक भिंतीचे बांधकाम पूर्ण न झाल्यामुळे ठाणे महानगरपालिकेकडून ना हरकत प्रमाणपत्र मिळत नसल्याने विद्यार्थ्यांसाठी वसतीगृह बांधण्यात आले नसल्याचे दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी ठाणे उपकेंद्र प्रशासनाकडून कुलसचिव, मुंबई विद्यापीठ, सांताक्रुझ, मुंबई व प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय यांचेकडे दिनांक ४ डिसेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास त्याबाबतचा प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही. मात्र मुंबई विद्यापीठाच्या ठाणे उपकेंद्रामध्ये बी.बी.ए. - एल.एल.बी (Hons) व बी.एम.एस. हे दोन इंटीग्रेटेड अभ्यासक्रम चालू आहेत. तसेच आयडॉल मार्फत अभ्यास साहित्याचे वितरण केले जाते.

या दोन्ही अभ्यासक्रमांसाठी सामायिक प्रवेश प्रक्रिया (विद्यापीठामार्फत) घेतली जात असून या अभ्यासक्रमांना राज्यातील व परराज्यातील विद्यार्थी प्रवेशित झाले आहेत.

(२) सुधारित नळजोडणी करण्यासाठी अर्ज दाखल केला असून पाठपुरावा सुरु आहे. सध्या बोअरवेलच्या माध्यमातून पाणी पुरवठा केला जात आहे तर पिण्याच्या पाण्याची सोय पॅकेज ड्रिंकिंग वॉटरच्या स्वरूपात केली आहे.

सद्यःस्थितीत १० संगणक आहेत. विद्यार्थी बॅचेमध्ये काम करतात. ५० संगणक उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

जुन्या संरक्षक भिंतीची आवश्यक ती दुरुस्ती करण्यात आली असून उर्वरित संरक्षक भिंत बांधण्यासाठी समितीने मान्यता दिली असून बांधकाम पूर्ण करण्यात येईल.

वसतीगृह बांधण्यासाठी प्रस्ताव दाखल केला असून परवानगी प्राप्त होताच वसतीगृह बांधण्याचे काम सुरु होईल.

(३) सदर प्रकरणी सहाय्यक कुलसचिव, ठाणे उपकेंद्र यांनी सुविधा पुरविण्यासाठी कुलसचिवांना अवगत केले आहे.

(४) प्रस्तुत प्रकरणी विद्यापीठाकडून वसतुनिष्ठ अहवाल मागविण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई विद्यापीठाविरोधात दाखल केलेल्या विविध याचिकांची संख्या सतत वाढत असल्याबाबत

(१९) * १७०१४ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त: सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठ संलग्नित महाविद्यालये, प्राध्यापक, कर्मचारी विद्यार्थी आदींनी मुंबई विद्यापीठाविरोधात दाखल केलेल्या विविध याचिकांची संख्या सतत वाढत असून सन २०१५ मध्ये याचिकांची संख्या सुमारे १३८ वर गेलेली असून गेल्या काही वर्षात न्यायालयीन प्रकरणापोटी मुंबई विद्यापीठाने सुमारे दोन कोटी रुपये खर्च केलेले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, न्यायालयीन प्रकरणे वाढणे ही विद्यापीठाचा ढिसाळ कारभार दर्शविणारे असून विद्यार्थ्यांकडून शुल्क रूपात जमा होणाऱ्या निधीचा अपव्यय होत असून त्याचा कल्याणकारी योजनांवर परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत आढावा घेण्यात आला आहे काय, त्यात काय आढळून आले आहे व तदनुसार कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

धुळे जिल्ह्यातील पाणीपुरवठा योजना बंद असल्याबाबत

(२०) * १७०४६ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धुळे जिल्ह्यातील ९ पाणीपुरवठा योजना थकीत वीज बिलामुळे बंद असून संजीवनी योजनेमुळे नव्याने चार योजना सुरु होणार असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दुष्काळी स्थितीत बंद पडलेल्या पाणीपुरवठा योजना सुरु करण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) हे अंशतः खरे आहे,

धुळे जिल्ह्यातील ९ प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजनांपैकी ८ योजना बंद असून १ योजना सुरु आहे.

(२) बंद पडलेल्या ८ योजनांपैकी ३ प्रादेशिक योजना ह्या जुन्या व कालबाह्य झाल्याने सन २००५ पासून बंद आहेत. ५ प्रादेशिक पाणी पुरवठा योजना ह्या हंगामी स्वरूपाच्या असून सदर पाणी पुरवठा योजना सुरु करण्यासाठी संबंधित शिखर समितींनी पेयजल संजीवनी योजनेचा लाभ घेण्यास नकार दिला आहे.

तथापि, सदर प्रादेशिक योजनेतील गावांना स्वतंत्र पुरक नळ पाणी पुरवठा योजना कार्यान्वित करण्यात आलेल्या आहेत. तसेच समाविष्ट गावांपैकी आवश्यक त्या गावांना पाणी टंचाई निवारणार्थ इतर टंचाईच्या उपाययोजना प्रस्तावित करून हाताळण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कळमनुरी (जि.हिंंगोली) येथे शासकीय गोदामात आलेल्या
गव्हाच्या पोत्यातून गहू काढले जात असल्याबाबत**

(२१) * १७१८९ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई

जगताप : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कळमनुरी (जि.हिंंगोली) येथे शासकीय गोदामात आलेल्या गव्हाच्या पोत्यातून
प्रत्येकी ३-४ किलो गहू काढले जात असताना काहीजणांना येथील जागरूक
नागरिकांनी पकडले असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान
निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या सर्वप्रकार सुरु असताना पुरवठा विभागाचा एकही जबाबदार
अधिकारी आणि कर्मचारी येथे उपस्थित नव्हता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने गंभीर दखल घेऊन येथे धान्याच्या
काळाबाजार करताना पकडलेल्या आरोपी व अधिकारी यांच्यावर कोणती कारवाई
केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) व (२) नाही, शासकीय गोदाम कळमनुरी येथे धान्य
प्रमाणिकरण करण्याचे काम चालू असताना काही नागरीक विनापरवाना गोदामात
आले असता, त्यांना प्रमाणिकरणाचे काम हे अफरातफर असल्याचे वाटले. मात्र
गोदामात उपस्थित असलेल्या प्रभारी नायब तहसिलदार (पुरवठा) व अव्वल
कारकून यांनी सदर नागरीकांना प्रमाणिकरणाची प्रक्रिया समजून सांगितल्यावर
त्यांची कोणतीही तक्रार राहिलेली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूर येथील बालवाडी शिक्षिका, सेविकांना प्रलंबित वेतन व विद्यार्थ्यांना पोषण आहार मिळण्याबाबत

(२२) * १७३२५ श्री.आनंदराव पाटील, श्री.संजय दत्त, श्रीमती दिप्ती चवधरी, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर येथील बालवाडी शिक्षिका, सेविकांना प्रलंबित वेतन मिळावे व विद्यार्थ्यांना पोषण आहार मिळावा या मागण्यांबाबत बालवाडी शिक्षिका व सेविकांनी जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर निदर्शने केल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बालवाडी शिक्षिका व सेविकांना प्रलंबित वेतन व विद्यार्थ्यांना पोषण आहार मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय.

(२) राज्यातील पूर्व प्राथमिक शिक्षणाबाबत धोरणनिश्चिती व कायदा तयार करण्याची बाब शासनस्तरावर विचाराधीन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड जिल्ह्यातील जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळांच्या इमारत बांधकामासाठी निधी उपलब्ध करण्याबाबत

(२३) * १७४७६ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड जिल्हापरिषदेतर्गत २५१६ प्राथमिक शाळा सुरु असून त्यापैकी ६९७ शाळांच्या इमारती मोडकळीस आलेल्या आहेत तर ३४१ इमारतींची नैसर्गिक आपत्तीमुळे दूरवस्था झालेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांच्या इमारत बांधकाम आणि दुरुस्तीसाठी बीड जिल्हा परिषदेकडून शासनाकडे व जिल्हा नियोजन समितीकडे निधीची मागणी करण्यात येते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मागणीच्या तुलनेत जिल्हा नियोजन समितीकडून अत्यल्प निधी मिळाल्यामुळे जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांच्या इमारतींची दुरुस्ती व बांधकामे होऊ शकली नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, बीड जिल्ह्यातील शालेय इमारतींच्या दुरुस्तीसाठी विशेष बाब म्हणून शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे.

(२) स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या प्राथमिक शाळांच्या इमारत दुरुस्तीसाठी सर्व शिक्षा अभियान अंतर्गत तसेच जिल्हा नियोजन समितीकडे निधीची मागणी करण्यात येते.

(३) जिल्हा नियोजन समितीकडे मागणी केलेल्या निधीच्या तुलनेत अल्प निधी प्राप्त झाला हे खरे आहे.

(४) जिल्हा नियोजन समितीने मंजूर केलेल्या निधीतून १४ प्राथमिक शाळांच्या दुरुस्तीची कामे होणार आहेत. प्राथमिक शाळा दुरुस्तीसाठी जिल्हा नियोजन समितीकडे आणि ११४ शाळा खोल्यांच्या मोठ्या दुरुस्तीसाठी सर्व शिक्षा अभियान अंतर्गत निधीची मागणी करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मे.हल्दीराम फूड इंटरनॅशनल (गुमथळा, नागपूर) पेढीची तपासणी करण्याबाबत

(२४) * १७७८९ श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय अन्न आणि औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मे.हल्दीराम फूड इंटरनॅशनल गुमथळा, नागपूर, या पेढीची अन्न व औषध प्रशासन कार्यालय, नागपूर यांनी दिनांक २६ जून, २०१५ व ८ जुलै, २०१५ रोजी वा त्या सुमारास तपासणी करून १४ अन्न पदार्थ विश्लेषणासाठी घेतले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अन्न व औषध प्रशासन (मुंबई) कार्यालयाने घेतलेले ऑरेंज फ्लेवर सोनपापडी, सोनपापडी, भुजीया सेव, आलु भुजीया, खट्टा मिठ्ठा मुगडाळ या नमून्यांचे विश्लेषण प्रलंबित आहेत, तसेच ४१ अन्न नमून्यांपैकी ३ कमी दर्जाचे, २ असुरक्षित व १४ नमून्यांचा अहवाल प्रलंबित असून त्यापैकी तीन कमी दर्जाचे व दोन असुरक्षित नमुने कोणते आहेत,

(३) टॉड मिल्क या अन्न नमून्यात साखर आढळल्यामुळे हा नमुना असुरक्षित घोषित केला असून, सदर पेढीविरुद्ध खटला क्र. ४८/२०१५ दाखल करण्यात आला आहे, तसेच मारवाडी घेवर या पदार्थात बुर्शी आढळल्याने तोही असुरक्षित घोषित झाला असून, त्याविरोधात संबंधितांविरुद्ध खटला दाखला न करण्याची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, अन्न व औषध प्रशासन (मुंबई) कार्यालयाने प्रमाणित केलेले अन्न पदार्थ सोडून उर्वरीत पदार्थांचे उत्पादन थांबवून त्या अन्न पदार्थांचा साठा जप्त करण्यात आला आहे काय, तसेच सदर अन्नपदार्थांचा राज्यातील व इतर राज्यातील साठा जप्त करून केव्हा नष्ट करण्यात आला वा येत आहे,

(५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांविरुद्ध कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) होय,

हल्दीराम फूड इंटरनॅशनल, गुमथळा, नागपूर व त्यांच्या इतर शाखा मधून अन्नपदार्थ विश्लेषणासाठी घेण्यात आले होते.

(२) ऑरेंज फ्लेवर सोनपापडी, सोनपापडी, भुजीया सेव, आलु भुजीया, खट्टा मिठ्टा मुगडाळ या नमून्यांचे विश्लेषण प्रलंबित नसून या सर्व नमून्यांचे अहवाल प्राप्त झाले आहेत. घेण्यात आलेल्या ४१ अन्न नमून्यांचे अहवाल प्राप्त झाले असून त्यापैकी ३ कमी दर्जाचे व २ असुरक्षित आढळून आले आहेत. १४ नमून्यांचे अहवाल प्राप्त झाले असून ते प्रमाणित घोषित झाले आहेत. पाश्चराईज्ड होमोजिनाईज्ड डबल टोन्ड मिल्क पाश्चराईज्ड अँड स्टॅन्डर्ड्‌ईज्ड टोन्ड मिल्क व स्किम कर्ड असे तीन नमुने कमी दर्जाचे आणि टोन्ड मिल्क व मारवाडी घेवर हे दोन नमुने असुरक्षित घोषित झाले आहेत.

(३) सदर प्रकरणी टोन्ड मिल्क या नमून्यात साखर आढळून आल्यामुळे हा नमुना असुरक्षित घोषित केला असून, सदर प्रकरणी पेढीमालक व मे.हल्दीराम फूड्स चा पुरवठादार यांच्याविरुद्ध गडचिरोली न्यायालयात खटला क्र. ४८/२०१५, दिनांक २२/५/२०१५ रोजी दाखल केलेला आहे.

मारवाडी घेवर या अन्न नमून्यात बुर्शी आढळून आल्यामुळे तो असुरक्षित घोषित झाल्यामुळे त्याविरोधात संबंधितांवर खटला क्र. १४५४/२०१५ मा. न्यायालयात दाखल करण्यात आला आहे.

(४) ४१ पैकी ३६ नमुने प्रमाणित आढळले आहेत, त्यामुळे त्यांचे उत्पादन थांबवून साठे जप्त करण्यात आले नाहीत. ३ कमी दर्जाचे अनुक्रमे

- १) पाश्चराईज्ड होमोजिनाईज डबल टोन्ड मिल्क,
- २) पाश्चराईज्ड स्टॅंडर्डईज टोन्ड मिल्क
- ३) स्कीम्ड दही व २ असुरक्षित नमुने अनुक्रमे
  - १) टोन्ड मिल्क,
  - २) मारवाडी घेवर इत्यादी घोषित झालेले सर्व अन्न नमुने नाशवंत (Perishable) असल्यामुळे संबंधित उत्पादन दिनांकाचा साठा शिल्लक राहू शकत नसल्यामुळे नष्ट करण्याची कारवाई केली नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

गडचिरोली जिल्ह्यात आयुर्वेद प्रकल्प उभारण्यास मान्यता देण्याबाबत

(२५) * १८१५६ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गडचिरोली जिल्ह्यात ५०० हेक्टर जमिनीवर आयुर्वेद प्रकल्प उभारण्यात येत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकल्पाची मान्यता विदर्भ वैधानिक विकास महामंडळाकडे प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्या प्रकल्पामुळे जिल्ह्यातील आदिवासींना रोजगारासह उदरनिर्वाहाचे साधनही उपलब्ध होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकल्पास मान्यता देण्याकरिता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय, तथापी याबाबत दिनांक २२.९.२०१५ रोजीच्या वृत्तपत्रांमध्ये बातमी प्रसिध्द झाली होती.

(२) व (३) होय.

(४) सदर प्रकल्प विभागीय आयुक्त, नागपूर आणि विदर्भ वैधानिक विकास मंडळ, नागपूर यांचेकडे सादर केलेला असून पुढील पत्रव्यवहार अधिष्ठाता, शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर यांचे स्तरावर सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अमरावती जिल्हयातील कलावंताना समाजकल्याण विभागामार्फत
 देण्यात येणारे मानधन प्रलंबित असल्याबाबत**

(२६) * १८४६५ श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सांस्कृतिक कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती जिल्हयातील ७ हजारावर कलावंताना समाजकल्याण विभागामार्फत देण्यात येणारे मानधन गेल्या एक वर्षापासून प्रलंबित असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या वृध्द कलावंतांना त्यांचे प्रलंबित मानधन त्वरीत व नियमित देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) अमरावती जिल्हयात वृध्द साहित्यिक व वृध्द कलावंत मानधन योजनेअंतर्गत एकूण ६३७ इतके लाभार्थी असून ऑक्टोबर, २०१५ पर्यंतचा निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे.

**याकूब बेग हायस्कूल व ज्युनिअर कॉलेज (ता.पनवेल, जि.रायगड) मधील
 अनेक कामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(२७) * १८४८१ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पनवेल (जि.रायगड) तालुक्यातील येथील पनवेल एज्युकेशन सोसायटीच्या याकूब बेग हायस्कूल व ज्युनिअर कॉलेज मधील पोषण आहार, विद्यार्थ्यांच्या प्रवेशासाठी घेण्यात येणारी देणगी, मौलाना आझाद फंडाकडून मिळणारा निधी व शिक्षकांच्या नेमणूकीत अशाप्रकारे अनेक कामात गैरव्यवहार झाल्याची तक्रार उक्त संस्थेतील सदस्यांनी माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान मा.मुख्यमंत्री व धर्मादाय आयुक्त, अलिबाग, रायगड यांच्याकडे निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
 (३) असल्यास, तदनुसार संबंधित गैरव्यवहार करणाऱ्यावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) असे निवेदन मा.मुख्यमंत्री कार्यालय व धर्मादाय आयुक्त, रायगड, अलिबाग यांच्याकडे प्राप्त झालेले नाही.
 (२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड येथील शासकीय रुग्णालयात डॉक्टरांच्या हलगर्जीपणामुळे महिलेचा मृत्यू झाल्याबाबत

- (२८) * १८४८७ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.जनार्दन चांदूरकर : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
 (१) नांदेड येथील शासकीय रुग्णालयात डॉक्टरांच्या हलगर्जीपणामुळे व उपचार वेळेवर मिळाले नसल्यामुळे प्रसुतिसाठी दाखल करण्यात आलेल्या महिलेचा दिनांक ८ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मृत्यू झाला, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,
 (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार संबंधित दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) नाही.

तथापि, डॉ. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नांदेड येथे श्रीमती सविता संजय सरपाते नामक गर्भवती महिला अंतररुग्णाचा दिनांक ११.०१.२०१६ रोजी सकाळी ०३:०० वाजता उतिउच्च रक्तदाबामुळे झालेल्या "डी.आय.सी." या विकारामुळे व मेंदूतील रक्तस्त्रावामुळे मृत्यू झाला.

उक्त रुग्णावर कर्तव्यावरील डॉक्टरांनी योग्य ते उपचार केले होते व त्यांनी कोणत्याही प्रकारे निष्काळजीपणा केला नाही.

शिवाय, उक्त रुग्णाच्या मृत्यूचे कारण तिच्या नातेवाईकांना कळविण्यात आले व त्यांनी कोणत्याही डॉक्टरविषयी तक्रार नसल्याचे लेखी स्वरूपात कळविले आहे.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुख्यमंत्री पेयजल ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनेसाठी निधी
उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(२९) * १८५७९ श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुख्यमंत्री पेयजल ग्रामीण पाणीपुरवठा योजनेसाठी पुरेसा निधी उपलब्ध नसल्यामुळे राज्यातील प्रस्तावित ५३८५ पाणीपुरवठा योजना निर्णयाविना प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच ग्रामीण पाणीपुरवठा विभागाच्या काम चालू असलेल्या २३२४ पाणीपुरवठा योजना निधीअभावी अर्धवट स्थितीत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) मुख्यमंत्री ग्रामीण पेयजल कार्यक्रम या नवीन योजनेस राज्य शासनाची मान्यता घेण्याची तसेच सदर योजनेसाठी निधीची तरतूद करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(२) हे खरे नाही.

माहे जानेवारी, २०१६ अखेर ३०१० गावे / वाड्यांच्या १९९१ पाणी पुरवठा योजना प्रगतीपथावर असून ५१० योजना विविध कारणामुळे प्रलंबित आहेत. तथापि, निधी अभावी सदर योजना प्रलंबित नाहीत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात स्वच्छ भारताच्या सर्व्हेच्या
नावाखाली नागरिकांची होत असलेली लूट**

(३०) * १८६७४ श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत भारत मिशन सर्व्हे लिहिलेला फॉर्म भरून घेण्यासाठी एजंट सर्व्हेचे नाव सांगून ३० रुपये घेत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
 (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार स्वच्छ भारत अभियानाच्या नावाखाली होत असलेली लूट थांबविणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) अशा प्रकारच्या सर्व्हेला बळी पडू नये यासाठी जिल्हा परिषद, नागपूर मार्फत स्थानिक वृत्तपत्रांमध्ये बातमी प्रसिध्द करून जिल्ह्यातील ग्रामीण जनतेला सावध करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाशिम जिल्ह्यातील गटशिक्षणाधिकाऱ्यांची पदे रिक्त असल्याबाबत

(३१) * १८८८८ श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाशिम जिल्ह्यातील पाच पंचायत समित्यांमध्ये गटशिक्षणाधिकाऱ्यांची पदे दोन वर्षांपासून रिक्त असताना सदरहू ठिकाणी बाहेरचे अधिकारी रुजू होण्यास तयार नसल्यामुळे या पाचही पंचायत समित्यांमधील गटशिक्षण अधिकाऱ्यांची जबाबदारी शिक्षण विस्तार अधिकारी किंवा गटशिक्षणाधिकाऱ्यांवर सोपविण्यात आली असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त कारणास्तव संबंधित विभागातील शिक्षण विभागातील काही पदांवर कार्यरत कर्मचारी अधिकाऱ्यांना नियमानुसार पदोन्नती देण्याबाबत शासनाकडून माहिती मागविण्यात आली होती त्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) शालेय शिक्षण विभागातील उपशिक्षणाधिकारी व तत्सम संवर्गात महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, गट-क व जिल्हा तांत्रिक सेवा, गट-क मधून अनुक्रमे १२.५ व ३७.५ या प्रमाणात पदोन्नती देण्यात येते. म.शि.से. गट-क मधून ४८ कर्मचाऱ्यांना पदोन्नतीने पदस्थापना देण्याची कार्यवाही अंतिम अवस्थेत आहे. तसेच जि.तां.से. मधून पदोन्नती देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

**राज्यात प्रमाणित वजनापेक्षा कमी वजनाचे एलपीजी
 सिलिंडर दिले जात असल्याबाबत**

(३२) * १९०८६ श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील विविध भागात प्रमाणित वजनापेक्षा कमी वजनाचे एलपीजी सिलिंडर दिले जात असल्याची तक्रार वैधमापन यंत्रणेकडे आल्या असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी केलेल्या तपासणीत कायद्याचे उल्लंघन करणाऱ्या एकूण ४५० जणांविरुद्ध गुन्हे नोंदविण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त गुन्हे करणाऱ्या वितरकांवर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये गॅस वितरकांकडे केलेल्या तपासणीमध्ये वैधमापन शास्त्र अधिनियम, २००९ व त्याअंतर्गत नियमातील तरतुदींच्या भंगाबद्दल वितरकांविरुद्ध एकूण ४९२ प्रकरणे नोंदविण्यात आली असून त्यापैकी सिलिंडरमध्ये गॅसची मात्रा कमी असल्याची ७ प्रकरणे आहेत.
- (३) सदर नोंदविलेल्या प्रकरणांपैकी वैधमापन शास्त्र अधिनियम, २००९ मधील तरतुदीनुसार प्रशमनक्षम १४४ प्रकरणांमध्ये संबंधितांकडून ७,२२,०००/- एवढे प्रशमनशुल्क शासन जमा करण्यात आले असून उर्वरित प्रकरणांमध्ये नियमातील तरतुदीनुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या महाविद्यालयांमध्ये
प्राचार्यांची पदे रिक्त असल्याबाबत**

(३३) * १९१२० श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाशी संलग्न महाविद्यालयांपैकी ८० महाविद्यालये व ३० इन्स्टिट्यूटमध्ये प्राचार्यांचे पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू पदे जबाबदारीचे असून पगारात फारसा फरक नसल्यामुळे पदे स्वीकारण्याची अनुत्सुकता आहे, तसेच यामुळे महाविद्यालयांच्या दैनंदिन कामकाजावर तसेच विद्यार्थी विकासावरही परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाशी संलग्न २०० महाविद्यालयांपैकी, अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयात प्राचार्यांची १२ पदे, कायम विनाअनुदानित महाविद्यालयातील प्राचार्यांची ६२ पदे, तसेच इन्स्टिट्यूटमधील (परिसंस्था) प्राचार्यांची ३० पदे अशी एकूण १०४ प्राचार्यांची पदे रिक्त आहेत.

(२) अंशतः खरे आहे.

प्राचार्य पदाची वयोमर्यादा शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्र.संकीर्ण-२०१०/(५०३/१०)/विशि-१, दिनांक ५.३.२०११ अन्वये ६५ वर्षे पर्यंत करण्यात आली आहे.

(३) राज्यातील विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या अनुदानित, विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित महाविद्यालयातील प्राचार्यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत संचालक, उच्च शिक्षण, पुणे यांनी दिनांक १६.११.२०१५ व दिनांक ५.१२.२०१५ च्या पत्रान्वये सर्व विद्यापीठे व सहसंचालकांना सूचना दिल्या आहेत. त्यानुसार उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाने त्यांच्याशी संलग्न असलेल्या सर्व महाविद्यालये व परिसंस्था यांना दिनांक २१.१२.२०१५ व दिनांक ३०.१.२०१६ च्या पत्रान्वये प्राचार्यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत कळविले आहे.

प्राचार्यांची रिक्त पदे भरण्यासाठी वेळोवेळी पाठपुरावा करण्यात येत असून, पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे कहांडळवाडी वावी (ता.सिन्नर, जि.नाशिक) येथील
स्वस्त धान्य दुकान बंद करण्याबाबत**

(३४) * १९१९८ अँड.जयदेव गायकवाड : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे कहांडळवाडी वावी (ता.सिन्नर, जि.नाशिक) येथील स्वस्त धान्य दुकान बंद करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर विचाराधीन बाबीवरील शासनाचा विचार पूर्ण झाला आहे काय,
- (३) असल्यास, त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.
(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अंबरनाथ (जि.ठाणे) नगरपरिषदेच्या हद्दीतील जिल्हा परिषदेच्या
प्राथमिक शाळा नगरपरिषदेकडे हस्तांतरीत करण्याबाबत**

(३५) * १६०१९ श्री.रामनाथ मोते, श्री.नागो गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अंबरनाथ नगरपरिषदेच्या हद्दीमध्ये सुरु असलेल्या ठाणे जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शाळांची संख्या किती आहे,
- (२) शालेय शिक्षण विभागाच्या दिनांक २४ ऑक्टोबर, २००२ च्या अधिसूचनेनुसार या सर्व शाळा अंबरनाथ नगरपरिषदेकडे हस्तांतरीत करण्याचे आदेश काढले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या शाळा गेल्या १५ वर्षांत हस्तांतरीत करण्याची कार्यवाही प्रलंबित ठेवण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) याबाबत कोकण विभाग मतदार संघाचे लोकप्रतिनिधी व महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेचे कार्याध्यक्ष यांनी दिनांक ११ डिसेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास दिलेल्या निवेदनाच्या अनुषंगाने काय कार्यवाही करण्यात आली आहे,
- (५) असल्यास, अधिसूचनेची अंमलबजावणी वेळेत न करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) अंबरनाथ नगरपरिषदेच्या हद्दीमध्ये ठाणे जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शाळांची संख्या सहा आहे

(२) हे खरे आहे.

(३) सदर शाळा हस्तांतरित करण्यासाठी मालमत्तेचे मुल्य अंबरनाथ नगरपालिकेने जिल्हा परिषदेकडे भरणा केली नाही. तसेच शिक्षण वर्गणी भरलेली नाही म्हणून हस्तांतरणाची कार्यवाही झालेली नाही.

(४), (५) व (६) याबाबत अंबरनाथ नगरपालिका, जिल्हा परिषद, ठाणे व नगरविकास विभाग यांचे स्तरावरून आवश्यक कार्यवाही करण्यात येत आहे.

**प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक
 शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या व्यवसाय कराची विवरण पत्रे
 ऑनलाईन पध्दतीने सादर करण्याबाबत**

(३६) * १५३०६ श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.मितेश भांगडिया :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या व्यवसाय कराची रक्कम वेतन अदा करताना कपात करून सरळ शासनाकडे जमा करण्यात येते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, व्यवसाय कराच्या रकमेचा भरणा शाळेमार्फत केले जात नसून व्यवसाय कराचे विवरण प्रपत्राद्वारे शाळेमार्फत सादर करण्यात येते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शाळांना ऑनलाईन पध्दतीने व्यवसाय कराची विवरण पत्रे सादर करावी असा शासन निर्णय काढण्यात आला परंतु या शासन निर्णयाची माहिती शिक्षण विभागाने शाळांना न दिल्याने शाळांनी ऑनलाईन पध्दतीची नोंदणी केली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, ऑनलाईन पध्दतीने विवरणपत्रे सादर न केल्याने या शाळांना व्यवसाय कर अधिकारी यांनी दंड ठोठावला, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, या प्रकरणी शाळांची चुक नसताना दंड आकारणीचे दिलेले आदेश रद्द करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

दिनांक ७.११.२०१२ च्या शासन निर्णयानुसार "शालार्थ" या संगणकीय प्रणालीद्वारे ऑनलाईन वेतन व भत्ते अदा करण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आला असून या संगणकीय प्रणालीद्वारेच कर्मचाऱ्यांच्या सर्व वजाती वसूल करण्यात येतात.

(३), (४), (५) व (६) प्रश्न उदभवत नाही.

**राज्यात विद्यार्थीनींची पटसंख्या वाढविण्यासाठी
 उपस्थिती भत्त्यात वाढ करण्याबाबत**

(३७) * १४८९० श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात २३ वर्षांपूर्वी प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्र या महत्वाकांक्षी उपक्रमानुसार शिक्षण विभागाने मागासवर्गीय विद्यार्थीनींना प्रतिदिन १ रुपया उपस्थिती भत्ता देण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विद्यार्थीनींची पटसंख्या वाढवणे व टिकविण्यासाठी सध्याच्या महागाईनुसार उपस्थिती भत्त्याच्या रक्कमेत वाढ करण्याबाबत शासनाने कोणता निर्णय घेतला वा घेण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी निर्णय केव्हा घेण्यात आला व त्याचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय.

(२) उपस्थिती भत्त्याच्या रकमेत वाढ करण्याची बाब विचाराधीन आहे.

(३) व (४) प्रश्न उदभवत नाही.

नंदूरबार तालुका क्रीडा संकुलाचे काम सुरु करण्याबाबत

(३८) * १६१०७ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्रीमती दिप्ती चवधरी : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३०३६ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नंदूरबार तालुका क्रीडा संकुलाच्या कामाचे भूमिपुजनास ५ ते ६ वर्षे पूर्ण होऊनही कामास सुरुवात झालेली नाही, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, नंदूरबार तालुका क्रीडा संकुलाच्या उभारणीसाठी आयोजित केलेल्या बैठकीत वास्तुविशारदाने तयार केलेल्या सुधारित आराखडा संमत करून संकुलाच्या बांधकामाची प्रस्तावित असलेली कार्यवाही पूर्ण झाली आहे काय,
- (३) असल्यास, किती दिवसात तालुका क्रीडा संकुलाचे काम सुरू करण्यात येणार आहे वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) तालुका क्रीडा संकुल समितीच्या दिनांक १३.०१.२०१६ व दिनांक १९.०३.२०१६ च्या सभेत वास्तुविशारद यांनी तयार केलेला सुधारीत आराखडा संमत केला आहे. तथापि, सदर आराखड्यास नगर रचना विभागाची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर त्याबाबतचे अंदाजपत्रक तयार करून त्यास राज्य क्रीडा विकास समितीची मान्यता प्राप्त होणे आवश्यक राहिल. सदर कार्यवाही पूर्ण झाल्यानंतर त्याप्रमाणे सदर क्रीडा संकुलाचे बांधकाम हाती घेणे शक्य होईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे होनाड (ता.खालापूर, जि.रायगड) येथील पाताळगंगा
विद्यालयाजवळ असलेला कारखाना बंद करणेबाबत**

(३९) * १६३६४ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.संदिप बाजोरिया :
सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे होनाड (ता.खालापूर, जि.रायगड) येथील पाताळगंगा विद्यालयालगत असलेल्या ज्योती स्टील कारखान्यातील आवाजाने विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने सदर कारखाना व शाळेची चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत व तदनुसार शाळा आणि कारखाना यांच्यात अतिअल्प अंतर असल्यास सदर कारखाना बंद करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. रामदास कदम : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळातर्फे सदर कारखान्यांच्या ध्वनीप्रदूषणाचे मोजमाप केले असून सदर परिसरामध्ये ध्वनीप्रदूषणाची पातळी विहित मर्यादेपेक्षा (८ डेसिबल) जास्त असल्याचे आढळून आल्यामुळे सदर कारखान्यास कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

माथा (ता.कोरपना, जि.चंद्रपूर) येथे राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल पाणीपूरवठा योजनेकरीता वापरण्यात येणारे पाईप निकृष्ट दर्जाचे असल्याबाबत

(४०) * १५३३० श्रीमती शोभाताई फडणवीस, श्री.अनिल सोले, श्री.मितेश भांगडिया, श्री.नागो गाणार : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माथा (ता.कोरपना, जि.चंद्रपूर) येथे राष्ट्रीय ग्रामीण पेयजल योजनेतर्गत सन २०१४-१५ या वर्षात रुपये ४३ लाखाचा निधी मंजूर करून पाणी पूरवठा योजना मंजूर करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पाणी पूरवठा योजनेकरीता वापरण्यात येणारे पाईप निकृष्ट दर्जाचे वापरले जात असल्याची लेखी तक्रार गावक-यांनी मुख्य कार्यपालन अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर व संवितरण अधिकारी, कोरपना यांचेकडे केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली काय आहे व संबंधित कंत्राटदारावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) योजनेसाठी वापरण्यात येणारे पाईप हे अंदाजपत्रकानुसार व महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांनी नेमून दिलेले त्रयस्थ समिती मार्फत प्रमाणित करून घेतलेले आहेत, त्यामुळे कंत्राटदारावर कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कला, क्रीडा, संगीत या विषयांसाठी अतिथी शिक्षकांच्या नेमणुका करण्याबाबत

(४१) * १५१५४ श्री.कपिल पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२३९२ ला दिनांक २१ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कला, क्रीडा, संगीत या विषयांसाठी विना मानधन किंवा नाममात्र मानधनावर अतिथी शिक्षकांच्या नेमणुका करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) प्रशिक्षित शिक्षक न नेमता, अतिथी शिक्षक नेमल्याने शारीरिक शिक्षण व खेळ यांचे शास्त्रोक्त व गुणवत्तापूर्ण शिक्षण मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) व (२) बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील तरतूदी नूसार कला, क्रीडा व कार्यानुभव या विषयांकरिता अतिथी निदेशकांचे पथक तयार करण्यास दि.७.१०.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली. त्यानुसार राज्य, जिल्हा वा तालुका पातळीवरील त्या क्षेत्रातील कौशल्यपूर्ण व्यक्तीची निवड शालेय व्यवस्थापन समितीने केंद्र शासनाने निर्देशित केलेल्या मानधनावर करण्यास मंजूरी देण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अनुदानित व विनाअनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालयामध्ये
माहिती तंत्रज्ञान (आयटी) विषयास अनुदान देण्याबाबत

(४२) * १५९९४ श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.दत्तात्रय सावंत, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२४५५ ला दिनांक २१ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनुदानित व विनाअनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालयामध्ये माहिती तंत्रज्ञान (आयटी) विषयास अनुदान देणेबाबत शासनाचा विचार पूर्ण झाला आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने केलेल्या कार्यवाहीचे स्वरूप काय आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) व (२) सदर प्रस्ताव नाकारण्यात आलेला आहे.
 (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यासाठी केंद्र प्रमुखांची रिक्त पदे असल्याबाबत

(४३) * १८९९१ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यवतमाळ जिल्ह्यासाठी केंद्र प्रमुखांची पदे मंजूर असतांना ३५ रिक्त पदे आहेत, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, सदर रिक्त असलेल्या पदावर प्रभारी केंद्र प्रमुखांमार्फत कामकाज चालले आहे, हे ही खरे आहे काय,
 (३) असल्यास, रिक्त असलेली केंद्र प्रमुखांची पदे भरून प्रभारी मार्फत चाललेला कारभार संपुष्टात आणणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) ३३ पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे.
 (२) होय
 (३) रिक्त पदांचा आढावा घेवून आवश्यक ती उपाययोजना करण्यात येत आहे.
 (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शासनाने विकलांग विद्यार्थ्यांसाठी विशेष सवलत देण्याबाबत

(४४) * १९०६७ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील इयत्ता पहिली ते बारावीच्या अंध, अपंग, मतिमंद, गतिमंद, कर्णबधीर, बहुविकलांग इत्यादी प्रकारच्या विकलांग विद्यार्थ्यांसाठी राज्य शासनाने चालू शैक्षणिक वर्षापासून काही विशेष सवलत देण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, या विशेष सवलतीचे स्वरूप काय आहे,
 (३) असल्यास, या सवलतीचा राज्यातील अंदाजे किती विद्यार्थ्यांना लाभ होणार आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय.

(२) व (३) विशेष गरजा असणाऱ्या (दिव्यांग) इ.१ ली ते १२ वी पर्यंतच्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक मुल्यमापनामध्ये गरजेनुसार सोयी-सवलती देण्यासंदर्भात शासन निर्णय दिनांक ८/१/२०१६ अन्वये निर्णय घेतला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात कायम विनाअनुदानित शाळेतील शिक्षकांना मानधन देण्याबाबत

(४५) * १६२८१ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११३६२ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात कायम विनाअनुदानित तत्वावर चालविण्यांत येणाऱ्या प्राथमिक, माध्यमिक शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालयातील शिक्षक गेली अनेक वर्षे मानधनापासून वंचित असल्याचे पार्श्वभूमीवर त्यांना मानधन देण्याची बाब शासनाचे निदर्शनास येवूनही याबाबत निर्णय झालेला नाही, हे खरे आहे काय,
 (२) असल्यास, कायम विनाअनुदान तत्वावर वर्षानुवर्षे शैक्षणिक योगदान देणाऱ्या शिक्षकांना नियमित मानधन देणेबाबत शासनाचे धोरण काय आहे,
 (३) असल्यास, या शिक्षकांना केव्हापर्यंत मानधन मिळणे अपेक्षित आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१) व (२) अंशतः खरे आहे. तथापि, विहित निकषानुसार अनुदान पात्र घोषित करण्यात आलेल्या प्राथमिक, माध्यमिक शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालयांना वेतन अनुदान उपलब्ध करून देण्यासाठी सकारात्मक कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील औद्योगिक विकास महामंडळ क्षेत्रातील कंपन्यांनी
सोडलेल्या सांडपाण्यामुळे नद्यांचे पाणी प्रदुषित होत असल्याबाबत

(४६) * १६५६४ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पाताळगंगा (ता.पनवेल) व रोहा (जि.रायगड) तालुक्यातील औद्योगिक
विकास महामंडळ क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणावर कंपन्यांना पर्यावरण विभागाने ना
हरकत देवून परवानगी देण्यात आलेली आहे हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पर्यावरण विभागाने विशिष्ट अटींच्या अधीन राहून रासायनिक
कंपन्यांना परवानगी देण्यात आल्या असताना दुषित रासायनिक युक्त सांडपाणी
नदीत सोडले जाते, हे ही खरे हे काय,

(३) असल्यास, प्रदुषित रासायनिक सांडपाण्यामुळे नदीतील मासे मृत झाल्याने
किनाऱ्यावरील छोट्या मच्छिमारांच्या उपजिविकेचा मार्ग बंद पडण्याची शक्यता
निर्माण झाली आहे तसेच नदी परिसरातील भातशेती व बागायतींचे मोठ्या
प्रमाणावर नुकसान होत आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, प्रदुषित सांडपाणी नदीत सोडणाऱ्या रासायनिक कंपन्यांवर
शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. रामदास कदम : (१) पाताळगंगा, ता.पनवेल व रोहा येथील कार्यरत
उद्योगांना महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळामार्फत सशर्त संमतीपत्र प्रदान
करण्यांत आले आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

झुणका भाकर केंद्र चालकांना पूर्ववत रोजगार उपलब्ध करून देण्याबाबत

(४७) * १६६०१ श्री.पांडुरंग फुंडकर : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) तत्कालीन राज्य शासनाने सन १९९५ साली झुणका भाकर केंद्र योजनेतर्गत बेरोजगारांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यासाठी व गोरगरिबांना १ रुपयात झुणका भाकर मिळावी या उद्देशातून या केंद्रांचे वितरण केले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मागील काही काळात तत्कालीन शासनाने हे झुणका भाकर केंद्र सिल करून नागरिकांना उदर निर्वाहाच्या साधनापासून वंचित केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर केंद्र चालकांना पूर्ववत रोजगार उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीकोनातून त्यांना ती जागा व तेच केंद्र पूर्ववत मूळ मालकांना देण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१), (२), (३) व (४) झुणका भाकर विक्री केंद्र योजनेची सुरुवात राज्यात दिनांक १ मे, १९९५ पासून झाली. ही योजना राबविण्याबाबत शासनास आलेल्या अनुभवाचा साकल्याने विचार करून सदर योजना पूर्णपणे बंद करण्याचा निर्णय शासनाने दिनांक २७.६.२००० रोजी घेतला. त्यानुसार सदर योजना बंद केल्याने झुणका भाकर केंद्राच्या जागा बांधकामासह संबंधित मुळ प्राधिकाऱ्यांना परत कराव्यात व त्याचा उपयोग संबंधित प्राधिकरणाने योग्य त्या सार्वजनिक प्रयोजनार्थ प्रचलित नियमानुसार करावा याबाबतच्या सूचना सर्व संबंधितांना देण्यात आल्या.

शासनाच्या या निर्णयाविरुद्ध झुणका भाकर विक्री केंद्र चालकांनी मा.उच्च न्यायालयामध्ये दाखल केलेल्या याचिका दिनांक २९.३.२००१ रोजी मा.न्यायालयाने खारीज केल्या मा.उच्च न्यायालयाच्या सदर आदेशाच्याविरुद्ध झुणका भाकर विक्री केंद्रांनी मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल केल्या. या सर्व याचिका मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक २२.८.२००६ रोजी खारीज केल्या आहेत.

**राज्यातील बी.एड महाविद्यालयांना शासनाच्या ना हरकत
प्रमाणपत्राची अट घालण्यात आल्याबाबत**

(४८) * १६८९९ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात बी.एड. अभ्यासक्रमाची पात्रता प्रवेश परिक्षा दिनांक २५ जुलै, २०१५ रोजी होवून देखील प्रवेशाअभावी महाविद्यालये रिकामी असल्याने, प्राध्यापक, सेवकांना पगाराविना आर्थिक अडचणींना तोंड द्यावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने विद्यार्थ्यांची प्रवेशक्षमता निम्यावर आणली असून सर्वच बी.एड महाविद्यालयांना शासनाच्या ना हरकत प्रमाणपत्राची अट घालण्यात आली असल्याने पाहिल्या सेमिस्टरची मुदत संपली तरी, शासनाने ना हरकत प्रमाणपत्र दिले नाही, हे खरे आहे काय,
- (३) बी.एड, डी.एड साठी प्रवेश देतानाच शासनाने नोकरीची शाश्वती नाही, तरीही ज्यांना शिकायचे आहे त्यांनी प्रवेश घ्यावा, असे सांगून अभ्यासक्रमांचे वास्तव मांडले आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, त्याबाबतची कारणे काय आहेत तसेच सद्य परिस्थिती मध्ये सुधारणा करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

सदर अभ्यासक्रमाच्या काही जागा रिक्त आहेत.

(२) हे खरे नाही.

एनसीटीईच्या सुधारीत निकषांनुसार बी.एड महाविद्यालयांची प्रवेश क्षमता एका युनिटला ५० विद्यार्थी अशी निश्चित करण्यात आली आहे. एनसीटीईच्या सुधारीत मान्यतेनुसार सर्व महाविद्यालयांना ना हरकत प्रमाणपत्र घेणे आवश्यक आहे. ना हरकत प्रमाणपत्र देण्याबाबतची कार्यवाही शासनस्तरावर सुरु आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

सन २०१५-१६ करिता प्राथमिक शिक्षण पदविका अभ्यासक्रमाच्या (D.T.Ed.) प्रवेश प्रक्रीयेसाठी जाहिरात देताना मागील वर्षीच्या जाहिरातीच्या अनुषंगाने D.T.Ed. मध्ये प्रवेश घेतलेल्या प्रशिक्षणार्थींना नोकरी मिळेलच याची खात्री देता येणार नाही, ही सद्यःस्थिती नमूद करण्यास आयुक्त (शिक्षण) यांना कळविण्यात आले होते.

(४) राज्यात एनसीटीईच्या धोरणानुसार शिक्षक प्रशिक्षण अभ्यासक्रम राबविले जातात. राज्यात शिक्षकांच्या आवश्यकतेपेक्षा प्रशिक्षित शिक्षकांचे वाढते प्रमाण विचारात घेऊन, राज्यातील नवीन शिक्षक प्रशिक्षण अभ्यासक्रम/वाढीव प्रवेश क्षमतेस मंजूरी देण्यात येऊ नये असे एनसीटीईला कळविण्यात आले आहे.

**राज्यातील शिधापत्रिका धारकांना बायोमेट्रीक पध्दतीने
शिधापत्रिका वितरीत करण्याबाबत**

(४९) * १९०२९ अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शिधावाटप पत्रिका बायोमेट्रीक पध्दतीने तयार करून शिधापत्रिकाधारकांना वितरीत करण्याचा शासनाने धोरणात्मक निर्णय गेल्या ५ वर्षापूर्वीच घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यानुसार शासनाने विहित केलेल्या नवीन विवरण पत्राद्वारे हजारो शिधापत्रिकाधारकांनी त्याबाबतची माहिती संबंधित स्वस्त धान्य दुकानदारांमार्फत शासनाकडे सादर करून १ वर्षाचा कालावधी होऊनही अद्याप नवीन पध्दतीच्या बायोमेट्रीक शिधापत्रिका देण्यात आल्या नसल्याचे दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) त्याचप्रमाणे मुलुंड (प), मुंबई येथील ३५ ई ७३ परिमंडळांतर्गत देखील शिधापत्रिका धारकांनी ६ महिन्यापूर्वीच विवरण पत्रे सादर करूनही त्यांना बायोमेट्रीक पध्दतीच्या शिधापत्रिका वारंवार मागणी केल्यानंतर देखील देण्यात आले नसल्याचे दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, नवीन पध्दतीच्या बायोमेट्रीक शिधापत्रिका वाटप करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे व त्याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे ?

श्री. गिरीश बापट : (१), (२), (३) व (४) राज्यातील शिधापत्रिका धारकांना बारकोडेड संगणकीकृत शिधापत्रिका कुटुंबातील वरिष्ठ महिलेच्या नावे व फोटोसह तसेच कुटुंबातील सर्व लाभार्थ्यांच्या आधार क्रमांकाच्या समावेशासह नविन शिधापत्रिका देण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासनाने दिनांक ११ मार्च, २०१५ रोजी

घेतला आहे. परंतु शिधापत्रिकांचे Digitization करण्याचे काम मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार २०११ पासून करण्यात येत आहे. आता शासनाने लाभार्थ्यांची बायोमेट्रीक ओळख पटवून शिधावस्तूचे वाटप करण्याचा निर्णय घेतला आहे. लाभार्थ्यांकडून त्यांचे आधार क्रमांक, मोबाईल क्रमांक व बँक खाते क्रमांक इत्यादी माहिती संकलित करून ती PDS Data Base मध्ये समाविष्ट करण्याचे काम क्षेत्रिय स्तरावर सुरु असून ते अंतिम टप्प्यात आहे. हे काम पूर्ण करून आधार क्रमांकाची UIDAI कडून तपासणी (Validation) केल्यानंतरच नविन शिधापत्रिका वितरीत करण्यात येणार आहेत.

राज्यातील शाळाबाहय मुलांसाठी महाराष्ट्रात “ओपन स्कूल” सुरु करण्याबाबत

(५०) * १७०२३ श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय

दत्त : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शाळाबाहय मुलांचे सर्वेक्षण सुरु करण्यात आलेले असून त्यांच्यासाठी नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ स्कूलींग (एनआयओएस) च्या धर्तीवर लवकरच महाराष्ट्रात “ओपन स्कूल” सुरु करण्यात येणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त सर्वेक्षणात किती शाळाबाहय मुले असल्याचे आढळून आले आहे व त्यांच्यासाठी कोणकोणत्या ठिकाणी ओपन स्कूल सुरु करण्यात येणार आहेत,

(३) यासाठी किती निधीचा आवश्यकता आहे, सदर निधी कशाप्रकारे उपलब्ध करण्यात येणार आहे व ओपन स्कूल सुरु करण्याबाबत सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे आहे. तथापि, प्रस्तावित महाराष्ट्र मुक्त विद्यालय संस्था फक्त शाळाबाहय विद्यार्थ्यांसाठी नाही.

(२) व (३) शाळाबाहय मुलांच्या सर्वेक्षणात ७४,००० मुले शाळाबाहय आढळली असून महाराष्ट्र मुक्त विद्यालय संस्था सुरु करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

**नाशिक शहर परिसरात विक्रेत्यांकडून अन्न पदार्थांची
उघड्यावर विक्री केली जात असल्याबाबत**

(५१) * १७०५३ श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई

जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद, श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय अन्न आणि औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक शहर परिसरात विक्रेत्यांकडून सर्व नियमांचे उल्लंघन करून अन्न पदार्थांची उघड्यावर विक्री केली जात असून याकडे अन्न व औषध प्रशासन दुर्लक्ष करित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उघड्यावरील अन्न पदार्थांचे सेवन आरोग्यास बाधक असतानाही अन्न व औषध प्रशासन कोणतीच कार्यवाही करित नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पोतरा (जि.हिंगोली) गावाला पाणीपुरवठा करण्याबाबत

(५२) * १७१९५ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई

जगताप : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पोतरा (जि.हिंगोली) या गावातील सर्व हातपंप, विहीरी, जलस्वराज्य विहीर तसेच अधिग्रहण केलेले दोन बोअरवेल यामध्ये भीषण पाणी कमी झाल्याने गावात पाणी टंचाई निर्माण झाली असून नळांना दिवसाआड फक्त १० मिनीटे पाणी येत असल्याने संतप्त झालेल्या ग्रामस्थांनी ग्रामपंचायतीवर घागर मोर्चा काढल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
 (३) असल्यास, सदर गावाला पाणीपुरवठा करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदर गावाला पाणी पुरवठा करण्याबाबत माहे डिसेंबर, २०१५ पासून दोन बोअर वेल अधिग्रहित करण्यात आले आहेत. तथापी बोअर वेल अधिग्रहण करूनही पाणी कमी पडत असल्यामुळे मार्च २०१६ पासून खाजगी टँकरद्वारे पाणी पुरवठा सुरू केला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे शहरातील सामाजिक संस्थांना धान्य पुरवठा होत नसल्याबाबत

(५३) * १७७९९ श्री.संदिप बाजोरिया, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे शहरातील २३ सामाजिक संस्थांना ऑक्टोबर, २०१५ पासून केंद्र शासनाच्या कल्याणकारी योजनेंतर्गत धान्य पुरवठा होत नसल्याची वस्तुस्थिती खरी असून, आवश्यक असलेली मागणी शासनाकडे पाठविली असल्याचे निलीमा धायगुडे, शहर अन्नधान्य पुरवठा अधिकारी यांनी वर्तमानपत्राला दिनांक २१ जानेवारी, २०१६ रोजी दिलेल्या मुलाखतीत जाहिर केले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य शासनाकडून कल्याणकारी योजनेंतर्गत किती धान्याची मागणी आहे याचा प्रस्ताव गेल्या अनेक महिन्यांपासून जिल्ह्यांकडून मागविलाच नसल्याने व तो केंद्र शासनाकडे राज्य शासनाने पाठविला नसल्याने, केंद्र शासनाकडून कल्याणकारी योजनेंतर्गत मिळणारे धान्य ऑक्टोबर, २०१५ पासून पुणे शहराला व जिल्ह्याला मिळाले नसल्याने, शहर व जिल्ह्यातील विविध २३ सामाजिक संस्थांना केंद्र शासनाच्या कल्याणकारी योजनेंतर्गत अन्न धान्य पुरवठा होऊ शकला नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, केंद्र शासनाच्या योजनेतर्गत मिळणाऱ्या धान्याकरीता राज्य शासनाने जिल्ह्यांकडून प्रस्ताव मागवून ते केंद्र शासनाकडे पाठविण्याबाबतची कार्यवाही न करण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत, सदर कार्यवाही करण्यास अक्षम्य दिरंगाई केलेल्या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध काय कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(४) पुणे शहर व जिल्ह्यातील ज्या २३ सामाजिक संस्थांना केंद्र शासनाच्या कल्याणकारी योजनेतर्गत माहे ऑक्टोबर, २०१५ पासून अन्नधान्याचा पुरवठा करण्यात आला नाही, अशा संस्थांना अन्नधान्याचा पुरवठा सुरु करण्यात येणार आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) माहे सप्टेंबर, २०१५ पर्यंतच्या कालावधीच्या अन्नधान्याच्या नियतनाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासनास दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१६ च्या पत्रान्वये पाठविण्यात आले असून, माहे ऑक्टोबर, २०१५ पासूनच्या कालावधीकरिता अन्नधान्याच्या नियतनाची मागणी करण्यात आली आहे. केंद्र शासनाकडून अद्याप अन्नधान्याचे नियतन प्राप्त झालेले नाही. केंद्र शासनाकडून अन्नधान्याचे नियतन प्राप्त झाल्यानंतर जिल्हानिहाय अन्नधान्याचे नियतन देण्यात येणार आहे. शिल्लक धान्यामधून मागणीनुसार संस्थांना अन्नधान्याचे वाटप करण्यात आले असून, सद्यस्थितीत संस्थांची मागणी प्रलंबित नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मानोरा (जि.अमरावती) येथील अनेक शाळा क्रीडा मैदानापासून वंचित असल्याबाबत

(५४) * १८३६४ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय क्रीडा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मानोरा (जि.अमरावती) येथील अनेक शाळा क्रीडा मैदानापासून वंचित असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ अखेर निदर्शनास आली आहेत, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, शासनाच्यावतीने शाळा तेथे क्रीडा मैदान तयार करण्यात यावे याकरिता पायका अंतर्गत क्रीडा मैदान तयार करण्याकरिता अनेक गावात लाखो रुपयांचा निधी मंजूर केला असून सदर निधी ग्रामपंचायतला मिळाल्यावर सरपंच, सचिवांनी त्याचा विनियोग गावच्या शाळेच्या प्रांगणात पायका अंतर्गत मैदान तयार न करून त्यात गैरव्यवहार केल्याचे तालुक्यातील आसोला (खुर्द) येथे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, असेच प्रकार अनेक गावामध्ये घडले असल्याने याबाबत वरिष्ठ स्तरावरून चौकशी करण्यात यावी तसेच शाळा तेथे क्रीडा मैदान तयार करण्यात यावे, अशी मागणी पालक वर्गामधून होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून दोषी आढळून येणाऱ्या संबंधितांवर व शाळा तेथे क्रीडा मैदान तयार करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

मानोरा (जि.वाशिम) येथील जिल्हा परिषदेच्या काही शाळांना व खाजगी व्यवस्थापनाच्या काही शाळांना खेळाचे मैदान नाही.

(२) मानोरा तालुक्यातील ८ ग्रामपंचायतींपैकी एका ग्रामपंचायतीस मंजूर केलेल्या रु.१.०० लक्ष इतक्या निधीचा विनियोग मैदान तयार करण्यासाठी झालेला नाही, हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) व (५) याबाबत करण्यात आलेल्या चौकशीच्या अहवालानुसार आसोला (खुर्द) येथील तत्कालिन ग्रामसेवकास निलंबित केले असून त्यांच्या दोन वेतनवाढी बंद करण्याची शिक्षा दिली आहे. सदर ग्रामसेवकाकडून व तत्कालिन सरपंचांकडून रक्कम वसुलीचे आदेश दिले आहेत. शाळांना खेळाचे मैदान याबाबत शासन निर्णय, दिनांक २९/०६/२०१३ अन्वये निकष विहित केले आहेत.

**रत्नागिरी जिल्ह्यातील चिपळूण शहर व तालुक्यातील गावांसाठी
कोयना अवजलाचा वापर करण्याबाबत**

(५५) * १८८२६ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी जिल्ह्यातील चिपळूण शहर व तालुक्यातील ३५ गावांसाठी कोयना अवजलाचा वापर करता यावा यासाठी पाणी विभागाला सर्वेक्षणाचे आदेश देण्यात आले आहेत, त्याकरिता १३ लाख रुपये मंजूर करण्यात आले असल्यामुळे शहरासह ३५ गावांचा पंपाद्वारे पाणी योजनेऐवजी ग्रव्हीटेशनल फोर्सद्वारे पाणीपुरवठा करण्याचे प्रस्तावित असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शासनाने निर्णय घेऊन सदर योजना कार्यान्वित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) अंशतः खरे आहे.

चिपळूण शहरास कोळकेवाडी धरणातून गुरुत्वाकर्षणाने पाणी पुरवठा करणे या योजनेच्या सर्वेक्षणाकरीता नगर परिषद चिपळूण यांनी नगरपालिका फंडातून रुपये १० लक्ष खर्च केलेला आहे.

तसेच चिपळूण व खेड तालुक्यातील ३५ गावांना कोळकेवाडी धरणातून गुरुत्वाकर्षणाने पाणी पुरवठा करणे या योजनेच्या सर्वेक्षणाकरीता जिल्हा वार्षिक योजनेतून रुपये १३ लक्ष मंजूर करण्यात आले आहेत.

(२) चिपळूण नगरपरिषदेने शहरास कोळकेवाडी धरणातून गुरुत्वाकर्षणाने पाणी पुरवठा करणे या योजनेकरीता प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार म्हणून महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यांची नियुक्ती केलेली आहे. मात्र सन २०१६-१७ ची दरसूची लागू झाली असल्याने त्यानुसार सुधारीत प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात येणार आहे. तसेच चिपळूण व खेड तालुक्यातील ३५ गावांसाठी सदर प्रस्तावित योजनेच्या सर्वेक्षणाच्या कामाकरीता "ई" निविदेद्वारे मक्तेदाराची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बिलोली (जि.नांदेड) तालुक्यातील अन्नधान्य पुरवठ्याचे
 रेशन थेट काळ्या बाजारात विक्री केल्याबाबत**

(५६) * १९१३८ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बिलोली (जि.नांदेड) तालुक्यातील गोर गरीब जनतेसाठी आलेला रेशनचा माल अधिका-यांच्या संगनमताने थेट काळ्या बाजारात विक्री केल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या चौथ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गैरव्यवहार करणाऱ्या अधिका-यांवर व संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत तसेच जनतेला स्वस्त धान्य देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक येथे आयुष विद्यापीठ स्थापन करण्याबाबत

(५७) * १८९४९ श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक येथे आयुष विद्यापीठ स्थापन करण्यासाठी शासनामार्फत केंद्राला प्रस्ताव पाठविणेबाबत माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे मागणी केलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, लोकप्रतिनिधींच्या मागणीच्या अनुषंगाने नाशिक येथे आयुष विद्यापीठ स्थापन करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) या संदर्भात तज्ञ समितीची स्थापना संचालक आयुष यांनी केली असून, तज्ञ समितीच्या अहवाल तपासून निर्णय घेण्यात येईल.

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय नागपूर व रुग्णालयामधील रुग्णांची होत असलेली गैरसोय

(५८) * १९२४८ श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय नागपूर व रुग्णालयामधील रुग्णांची संख्या वाढली असून पुरेशा खांटाअभावी अनेक वॉर्डातील रुग्णांना जमिनीवर झोपून उपचार घ्यावे लागत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, त्यात काय आढळून आले आहे व त्यानुसार याप्रकरणी पुढे काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) रुग्णांना जमिनीवर झोपून उपचार घ्यावे लागत आहेत हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची थकबाकी स्थानिक
स्वराज्य संस्थांकडे असल्याबाबत**

(५९) * १९१६७ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील जनतेची तहान भागविण्यासाठी १९७७ मध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्था स्थापन करण्यात आली असून सदर संस्थांकडे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची सुमारे चार हजार कोटी रुपये थकबाकी आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर संस्थेमार्फत ठिकठिकाणी पाणीपुरवठा योजना करण्यात आल्या, परंतु योजना पूर्ण होताच स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी हात वर केल्यामुळे मुद्दल, व्याज, विलंब आकार अशा पद्धतीने सदर बाकी वाढतच गेली व महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची आर्थिक बाजू ढासळली असून सदर संस्था बंद पडण्याच्या मार्गावर आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदनुसार स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची असलेली थकबाकी मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाची दिनांक ३१.१२.२०१५ अखेरपर्यंत रु. ३४९५.९० कोटी एवढी थकबाकी आहे.

(२) राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या पाणी पुरवठा योजना पूर्ण करण्यासाठी वित्तीय आकृतीबंधाप्रमाणे कर्जाची उभारणी करण्यात आली व योजना कार्यान्वित करण्यांत आल्या. योजना पूर्ण झाल्यानंतर त्या संबंधीत स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी हस्तांतरीत करून घेणे आवश्यक होते. परंतु बहुतांशी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडून योजना हस्तांतरीत करून घेतलेल्या नाहीत. तसेच योजनेसाठी उभारण्यात आलेल्या कर्जाची परतफेड स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी विहित मुदतीत केली नाही. त्यामुळे स्थानिक

स्वराज्य संस्थांकडील पाणीपट्टी, देखभाल दुरुस्ती, १०% लोकवर्गणी, पूर्ण ठेव योजना, इतर येणे व कर्जावरील येणे रक्कम, व्याज व विलंब आकारासह वाढत गेली.

परिणामी, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या सेवेतील अधिकारी/कर्मचारी यांना नियमित वेतन व भत्ते तसेच सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी यांना सेवानिवृत्ती नंतरचे लाभ देणे जिकीरीचे झाले आहे.

(३) स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे असलेली मोठ्या प्रमाणातील थकबाकी वसुलीस गती मिळावी व स्थानिक संस्थांना थकबाकी भरणे सोयीचे व्हावे म्हणून थकीत असलेल्या पाणी पट्टीवरील विलंब आकार तसेच कर्जावरील दंडणीय व्याज यात सवलतीची निर्भय योजना सुरु केली. निर्भय योजनेच्या सन २००४-०५ ते सन २०१५-१६ या १२ वित्तीय वर्षात अंशतः थकबाकीची रक्कम वसूल करण्यात आलेली आहे.

तसेच स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडे असलेल्या महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाच्या थकबाकीपैकी महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणातील कर्मचा-यांना ६ व्या वेतन आयोगाची थकबाकी अदा करणेसाठी नगरविकास विभागाच्या हिश्याची रक्कम रुपये १५८.१० कोटी नगरविकास विभागाकडून व ग्रामविकास विभागाच्या हिश्याची रक्कम रुपये ९१.९० कोटी ग्रामविकास विभागाकडून महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणास देण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अनुदानित प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक-शिक्षकेतरांची
 हजारो पदे रिक्त असल्याबाबत**

(६०) * १५९७४ श्री.रामनाथ मोते, श्री.नागो गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनमान्य अनुदानित प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक-शिक्षकेतरांच्या नियुक्तीवर शासनाने दिनांक २ मे, २०१२ च्या शासन निर्णयानुसार बंदी घातली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाच्या दिनांक २० जून, २०१४ च्या शासन निर्णयानुसार शासनमान्य अनुदानित शाळांमधील शिक्षकांच्या भरतीवर घातलेली बंदी उठविण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) दिनांक २ मे, २०१२ पासून गणित, विज्ञान व इंग्रजी या विषयासाठी शासनाने मान्यता दिलेल्या सुमारे १६०० पदांव्यतिरिक्त नियुक्त्या न झाल्याने शिक्षकांची हजारो पदे रिक्त असून विद्यार्थ्यांचे शिक्षकांअभावी नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) तसेच अनेक शाळांमध्ये लिपिक व शिपाई संवर्गात सर्व पदे रिक्त असल्याने किमान एक-एक पद भरण्यास अनुमती द्यावी, असे निवेदन कोकण विभाग मतदार संघाचे लोकप्रतिनिधी व महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेचे कार्याध्यक्ष यांनी दिनांक ०९ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिले आहे काय,

(५) असल्यास, शासनाने भरतीवरील बंदी दूर करण्याचे आदेश निर्गमित करूनही शिक्षण संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये शिक्षकांची भरती न करण्याचे प्रतिबंधात्मक आदेश निर्गमित केले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, रिक्त पदे भरण्यास अनुमती नाकारण्याचे व पुन्हा भरतीवर बंदी घालण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

(४) होय.

(५) व (६) भरतीपूर्व केंद्रीय निवड परिक्षामार्फत शिक्षक भरती करावयाची असल्याने शासन पत्र दि.६.११.२०१५ अन्वये पदभरती न करण्याबाबत कळविण्यात आले होते. तथापि दि.६.२.२०१६ अन्वये पदभरती वरील निर्बंध उठविण्यात आले आहेत.

**नागपूर जिल्ह्यातील शालेय पोषण आहार मध्यान्ह भोजनातून
 तूर डाळ गायब करण्यात आल्याबाबत**

(६१) * १७९५३ श्री.नागो गाणार, श्री.अनिल सोले, श्री.रामनाथ मोते :

सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर जिल्हा परिषदेमध्ये जिल्हा परिषदेच्या शिक्षण समितीच्या बैठकीत शालेय पोषण आहाराबाबत माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये व त्या दरम्यान चर्चा करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, तुरडाळ महागल्याने विद्यार्थ्यांच्या मध्यान्ह भोजनामधून तुरडाळ गायब करण्यात आली, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, त्याऐवजी उकडलेले बटाटे आणि हरभरा मीठ टाकून शालेय विद्यार्थ्यांना देत असल्याने विद्यार्थ्यांच्या आरोग्यावर विपरीत परिणाम होऊन ८० टक्के विद्यार्थ्यांनी शालेय पोषण आहार घेणे बंद केले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शालेय पोषण आहारासाठी लागणारी तुरडाळ उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. विनोद तावडे :** (१) व (२) प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये त्या त्या जिल्ह्याच्या आवश्यकतेप्रमाणे योग्य त्या पाककृतींची निवड आठवड्यातील प्रत्येक दिवसासाठी करण्याचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस आहेत. यानुसार जिल्हा परिषद स्तरावरून पाककृती ठरविण्यात आलेल्या आहेत.
- (३) हे खरे नाही.
- (४) पुढील शैक्षणिक सत्रासाठी पाककृती ठरविण्याची कार्यवाही जिल्हापरिषद स्तरावरून करण्यात येईल.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील खाजगी शिक्षणसंस्थेत शिक्षण घेणा-या आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या विद्यार्थ्यांची ई.बी.सी वाटप करण्याबाबत

- (६२) * १४८९३ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.विक्रम काळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८१४ ला दिनांक ७ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यातील खाजगी शिक्षण संस्थेत शिक्षण घेणा-या आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकांच्या विद्यार्थ्यांची सन २०१४-१५ व सन २०१५-१६ या वर्षाची रु. ४५० कोटी ई.बी.सी. वाटप करण्याची कार्यवाही पूर्ण केली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शिष्यवृत्ती वाटप न झाल्याने व मराठवाड्यात दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे विद्यार्थी मानसिक तणावाखाली आहेत, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती त्वरित मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही. राज्यातील विना-अनुदानित व कायम विना-अनुदानित संस्थामध्ये व्यावसायिक अभ्यासक्रमांकरिता प्रवेश घेतलेल्या आर्थिक दृष्ट्या मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी देय असलेल्या सन २०१४-१५ साठीच्या शिक्षण शुल्काच्या प्रतीपूर्तीसाठी रक्कम रु.३७६.२७ कोटी पैकी रु.१८७.२७ कोटी इतक्या रक्कमेचे यापूर्वीच वाटप करण्यात आले आहे. उर्वरित रु.१८८.९९ कोटी रक्कमेपैकी रु.१५४.६९ कोटी इतकी रक्कम शासनाकडून वितरीत करण्यात आली असून उर्वरित रक्कम वितरीत करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही. सन २०१४-१५ च्या थकबाकी पोटी सहसंचालक, तंत्रशिक्षण विभागीय कार्यालय, औरंगाबाद यांना रुपये तीस कोटी इतके अनुदान मराठवाड्यातील विद्यार्थ्यांच्या शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्तीकरिता देण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

जावली (जि.सातारा) तालुक्यातील आखाडे गावातील आदिवासी, गोसावी व कातकरी समाजातील मुले शिक्षणापासून वंचित असल्याबाबत

(६३) * १६४१२ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.प्रकाश बिनसाळे, श्री.संदिप बाजोरिया : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जावळी (जि.सातारा) तालुक्यातील आखाडे गावातील इंदवली रोडच्या माळावर एका वडाच्या झाडाखाली आदिवासी, गोसावी व कातकरी समाजातील अनेक मुले शिक्षणापासून वंचित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या तिसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तेथील मागास समाजातील मुलांना शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. विनोद तावडे : (१) नाही.
(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर, सांगली व नाशिक जिल्ह्यांतील सीमालगतच्या
गावांमध्ये मराठी शाळा सुरु करण्याबाबत

- (६४) * १९०४६ श्रीमती शोभाताई फडणवीस, श्री.जयवंतराव जाधव :
सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
(१) चंद्रपूर, सांगली व नाशिक जिल्ह्यांतील सीमालगतची गावे आंध्र प्रदेश, कर्नाटक व गुजरात राज्यांच्या जवळ असून या गावांमध्ये मराठी शाळांमध्ये शिकण्याची मराठी बांधवांची इच्छा असूनही मराठी माध्यमातून शिक्षण घेण्याची पुरेशी सोय नसल्याने या भागातील विद्यार्थ्यांना इतर माध्यमातून शिक्षण घ्यावे लागते, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, शासनाने पाच वर्षांपूर्वी सीमावर्ती भागात ३६ गावांमध्ये मराठी शाळा सुरु करण्याचा निर्णय सन २०११ मध्ये घेतला होता, हे ही खरे आहे काय,
(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासन निर्णयाची अंमलबजावणी करून या सीमा भागात मराठी शाळा सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.
(२) हे खरे आहे.
(३) व (४) महाराष्ट्र स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा (स्थापना व विनियम) अधिनियम, २०१२ अन्वये शासनाने स्वयंअर्थसहाय्यित तत्वावर नवीन शाळा मंजूर करण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्याअनुषंगाने नवीन शाळा मंजूर करण्यात आल्याने सीमावर्ती भागातील एकही मराठी भाषिक विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहणार नाही, याची काळजी शासन घेत आहे व त्याअनुषंगाने कारवाई सुरु आहे.

राज्यातील वरिष्ठ महाविद्यालयात सेवेत आलेल्या बिगर नेट-सेट
अधिव्याख्यात्यांच्या सेवा ग्राह्य धरण्याबाबत

(६५) * १६०१७ श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.दत्तात्रय सावंत, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२४७२ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील वरिष्ठ महाविद्यालयात सन १९९१ ते मार्च २००० या कालावधीत सेवेत आलेल्या बिगर नेट-सेट अधिव्याख्यात्यांच्या सेवाग्राह्य धरून त्यांना इतर सर्व अनुषंगिक लाभ देणेबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालय व मा.उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयानुसार सोलापूर, अमरावती इत्यादी काही उच्च शिक्षण सहसंचालकांनी संबंधित याचिकाकर्त्यांना सेवाविषयी बाबींचे सर्व लाभ देण्याबाबत कार्यवाही केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, औरंगाबाद, जळगांव, नांदेड इत्यादी शिक्षण सहसंचालकांनी निकाल लागलेल्या याचिकाकर्त्या अधिव्याख्यात्यांना वेतन निश्चितीचे लाभ व सेवाग्राह्य धरण्याबाबतची कार्यवाही पूर्ण केली नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मा.सर्वोच्च न्यायालयाने उपरोक्त प्रकरणी दिलेल्या निर्णयाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) राज्य शासनाने दाखल केलेली विशेष अनुमती याचिका क्र.३४११८/२०१३ मधील सिव्हील अप्लीकेशन क्र.१०७५९/२०१३ मध्ये मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दि.२५.०३.२०१५ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी स्थापन केलेल्या विशेष न्यायपीठाने राज्यभरातील याबाबतच्या समान विषयाच्या याचिकांची एकत्रित सुनावणी घेऊन दि.२३.१२.२०१५ रोजी आदेश दिलेले आहेत. सदर आदेशाविरुद्ध याचिकाकर्त्यांनी मा.सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका दाखल केलेली असून प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, यवतमाळ येथे
शस्त्रक्रियेसाठी लागणाऱ्या वस्तुंचा तुटवडा असल्याबाबत

(६६) * १८९८३ श्री.ख्वाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर :
तारांकित प्रश्न क्रमांक ११४४४ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या
उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा
खुलासा करतील काय :-

- (१) वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय यवतमाळ येथील अनेक आवश्यक मशिनरी बंद असून शस्त्रक्रियेसाठी लागणाऱ्या वस्तुंचा तुटवडा असल्याने रुग्णांच्या शस्त्रक्रिया प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या तिसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयात आवश्यक मशिनरी सामुग्री पुरवून रुग्णांना पुरेश्या प्रमाणात शस्त्रक्रिया व इतर आरोग्य सेवा पुरविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

अपंग समावेशित शिक्षण योजना (IEDSS) अंतर्गत कार्यरत
सर्व विशेष शिक्षक व परिचर यांचे समायोजन करण्याबाबत

(६७) * १६२८४ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२४१३ ला दिनांक
२१ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय
शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अपंग समावेशित शिक्षण योजना (IEDSS) अंतर्गत कार्यरत सर्व विशेष शिक्षक व परिचर यांचे राज्य शासनाच्या शासकीय सेवेत किंवा शासनाच्या अधिनस्त शाळेच्या सेवेत समायोजन होणेबाबत लोकप्रतिनिधी (नाशिक) यांनी मा.शालेय शिक्षण मंत्री महोदयांकडे दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये विनंती केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शिक्षण संचालक (प्राथमिक), पुणे यांचेकडून रितसर युनिट मान्यता आणि संबंधित विभागीय शिक्षण उपसंचालक यांचेकडून वैयक्तीक मान्यता प्राप्त विशेष शिक्षक व परिचर यांना वेतन प्राप्त होत असताना शासनाने दिनांक ७ जुलै, २०१५ रोजीच्या आदेशान्वये या कर्मचाऱ्यांची वैयक्तीक मान्यता व युनिट मान्यता रद्द केली, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सन २००९ पुर्वी प्राथमिक स्तरावर अपंग एकात्मिक शिक्षण योजना म्हणून राबविली जात असलेली योजना बंद होताच या योजनेवर नियुक्त विशेष शिक्षक व परिचरांना शासनाने शासकीय सेवेत सामावून घेतले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याच धर्तीवर प्रश्न भाग १ मधील विशेष शिक्षक व परिचर यांनाही शासकीय सेवेत सामावून घेण्यात यावे अशी मागणी होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, प्रश्नोक्त मागणीचे अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१), (२), (३) व (४) होय,

(५) व (६) उच्चस्तर सचिव समितीकडे प्रस्ताव पाठवून कंत्राटी पदे निर्माण करण्याचा प्रस्ताव विचाराधीन आहे.

**केज (जि.बीड) तालुक्यातील रोजा मोहल्ला येथील शिधापत्रिकाधारकांना
स्वस्त धान्य मिळत नसल्याबाबत**

(६८) * १८७२० श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) केज (जि.बीड) तालुक्यातील रोजा मोहल्ला केज येथे स्थानिक असलेल्या शिधापत्रिकाधारकांना स्वस्त धान्य दुकानदारांकडून धान्य दिले जात नसल्याबाबत माहे नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान शिधापत्रिकाधारकांनी तहसिलदार केज यांच्याकडे लेखी तक्रार केली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शिधापत्रिकावर धान्य न दिल्याने त्यांच्या कुटुंबावर उपासमारीची वेळ आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने स्वस्त धान्य दुकानामार्फत शिधापत्रिकाधारकांना धान्य देण्याबाबत तसेच शिधापत्रिकाधारकांना धान्य न देणाऱ्या दुकानदारांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) होय.

(२), (३) व (४) हे खरे नाही. सध्या राज्यामध्ये सुरु असलेल्या शिधापत्रिकांच्या आधार सिडींगचे काम पूर्ण झाल्यावर राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत समाविष्ट न झालेल्या एपीएल (केशरी) लाभार्थ्यांना अन्नधान्याचा लाभ देण्याबाबतचा निर्णय घेण्याबाबत, दिनांक १५ जानेवारी, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये निर्णय घेण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, यवतमाळ येथे
पाण्याची गैरसोय दूर करण्याबाबत**

(६९) * १६९०९ श्री.माणिकराव ठाकरे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई

जगताप : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये पिण्याच्या पाण्याची अत्यंत गैरसोय असून आवश्यक असलेल्या पाण्याची पुरेशी व्यवस्था नाही, याकडे संबंधित प्रशासनाचे दुर्लक्ष होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, यवतमाळ शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये पाण्याची गैरसोय दूर करण्यासाठी संबंधित विभागाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, यवतमाळ येथे पुरेसे पाणी उपलब्ध असल्याने चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

**पात्र शिक्षकांना केंद्रप्रमुख पदी मिळालेल्या पदोन्नतीनुसार
वेतनवाढीचा लाभ मिळण्याबाबत**

- (७०) * १६९८२ अॅड.निरंजन डावखरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११९१३ ला दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्य शासनाने सन १९९५ मध्ये, केंद्र प्रमुख या नवीन पदाची निर्मिती करून, त्यानुसार पदवीधर प्राथमिक शिक्षकांमधून बीए, बीएड अर्हताकारी पदवीधर शिक्षकांना अधिकची वेतनवाढ मंजूर करण्याचा शासन निर्णय देखील (१९९५ मध्ये) त्याचवेळी निर्गमित केला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, चौथ्या वेतन आयोगानुसार प्रशिक्षित पदवीधर शिक्षक आणि केंद्र प्रमुख यांची वेतनश्रेणी समान असल्यामुळे प्रशिक्षित पदवीधर शिक्षकांस केंद्रप्रमुख पदी पदोन्नती देण्यात आल्यानंतर वेतन निश्चितीसाठी म.ना.से. नियम १९८१ मधील नियम ११-१ (अ) चा लाभ देय ठरत नाही, असे शासनाने संदर्भीय प्रश्नाच्या उत्तरामध्ये नमूद केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, म.ना.से. नियम १९८१ मधील नियम ११-१ (अ) हा नियमच मुळात पदोन्नतीमधील कर्तव्य व जबाबदारीची वाढ झाल्यामुळे वेतनवाढ देय ठरत असल्यासंदर्भात तसेच पात्र शिक्षकांच्या मुळ पदोन्नतीमधील कर्तव्य व जबाबदारीमध्ये वाढ झाल्यामुळे सहाजिकच वेतनवाढ देय ठरत असताना, त्यांचे प्रकरणी शासनाने नकारात्मक भुमिका घेण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) तसेच सदर सेवाविषयक नियमांचे आधारे व शासनाच्या ग्रामविकास विभागाचे दिनांक ३१ मार्च, २०१० रोजीच्या आदेशानुसार पात्र केंद्र प्रमुखांना यापूर्वीच बुलढाणा जिल्ह्यातील संबंधित पात्र केंद्र प्रमुखांना देण्यात आला असताना, प्रस्तुत नियमांचा चुकीचा अर्थ काढून प्रकरणाधीन वेतनवाढ देय ठरत नाही, असे म्हणणे कितपत संयुक्तीक ठरते,
- (५) तसेच याप्रकरणी फेरविचार करून पात्र केंद्र प्रमुखांना वेतनवाढीचा लाभ देण्याबाबत शासनस्तरावर कोणती भुमिका अनुसरण्यात आली वा येत आहे व त्याबाबतची सद्यस्थिती काय आहे ?

श्री. विनोद तावडे : (१), (२) व (३) होय.

चौथ्या वेतन आयोगानुसार प्रशिक्षित पदवीधर शिक्षक आणि केंद्र प्रमुख यांची वेतनश्रेणी समान असल्यामुळे प्रशिक्षित पदवीधर शिक्षकांस केंद्र प्रमुख पदी पदोन्नती देण्यात आल्यानंतर वेतन निश्चितीसाठी महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम १९८१ (वेतन) नियम ११-१(अ) चा लाभ देय ठरत नाही.

(४) ग्रामविकास विभागाने दिनांक ३१ मार्च, २०१० च्या पत्रान्वये निवेदनाच्या अनुषंगाने आवश्यक ती कार्यवाही करण्याबाबत सर्व विभागीय आयुक्तांना निर्देश दिलेले आहेत. वेतनवाढ देण्याबाबतचे कोणतेही निर्देश नाहीत.

(५) याबाबत अधिक माहिती घेण्यात येत आहे.

**मालेगाव (जि.नाशिक) येथील वाढीव पाणीपुरवठा
योजनेतील जलकुंभाचे काम पुर्ण करण्याबाबत**

(७१) * १७१४७ श्री.अमरिशभाई पटेल, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद : सन्माननीय पाणीपुरवठा आणि स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मालेगाव (जि.नाशिक) येथील वाढीव पाणीपुरवठा योजनेतील गिरणाव धरण उद्भव इस्मालपुरा हुडको/कॉलनी येथील जलकुंभाचे उर्वरित काम महानगरपालिका स्तरावरून पूर्ण करण्याकरिता स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांना प्रधान सचिव, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय यांना निवेदन दिल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू निवेदनावर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (१) नाही.

(२) व (३) मालेगाव (जि.नाशिक) येथील वाढीव पाणी पुरवठा योजनेतील गिरणाव धरण उद्भव इस्मालपुरा, हुडको/कॉलनी येथील जलकुंभाचे काम महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण मार्फत हाताळण्यात येत होते. ठेकेदाराने काम बंद केल्याने निविदा कलम १५ अंतर्गत त्यांचेकडून सदरचे काम काढण्यात आले. उर्वरित काम महानगरपालिका स्तरावरून करण्याकरीता महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणासोबत PMC करारनामा करण्यात आला आहे. सदर कामाची निविदा

प्रपत्रे तयार असून महानगरपालिका स्तरावर ई निविदा प्रसिध्द करण्यात आली आहे. सदर निविदेस प्रतिसाद न मिळाल्याने फेर ई निविदा प्रसिध्द करण्यात आल्या आहेत.

सोलापूर येथे भेसळयुक्त डाळ विक्री करणाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत

(७२) * १७२०४ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.हरिसिंग राठोड, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.मुझफ्फर हुसेन सय्यद : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात तूरडाळाची भाव रुपये २०० किलो विकली जात असल्याने सोलापूर जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात लाख आणि हरभऱ्याची डाळ सर्रासपणे विकली जात असून लग्नसराईत व समारंभात भेसळयुक्त डाळ वापरली जात असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार राज्यात तूरडाळ भाव स्थिर ठेवण्यासाठी तसेच सोलापूर येथे भेसळयुक्त डाळ विक्री करणाऱ्यांवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

सोलापूर जिल्ह्यात सध्या तूरडाळीचा भाव रु.१३०/- ते रु.१३५/- प्रतीकिलो असा असून, लग्नसराई किंवा लग्न समारंभात भेसळयुक्त डाळ वापरली जात असल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रिधदपूर (ता.मोर्शी, जि.अमरावती) येथील भारत राज गॅस एजन्सीकडून बीपीएल गॅसधारकांची दिशाभूल होत असल्याबाबत

(७३) * १८३७२ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रिधदपूर (ता.मोर्शी, जि.अमरावती) येथील भारत राज गॅस एजन्सीकडून बीपीएल गॅसधारकांची दिशाभूल होत असून ते ग्राहकांकडून जादा पैसे घेत असल्यामुळे बीपीएलधारकांमध्ये रोष निर्माण झाला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित गॅस एजन्सीवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

याबाबतची तक्रार जिल्हा पुरवठा अधिकारी, अमरावती तसेच भारत पेट्रोलियम कॉर्पोरेशन लि., या तेल कंपनीकडे प्राप्त झालेली नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

हदगाव (जि.नांदेड) तालुक्यात निधी अभावी शाळा खोल्यांची बांधकामे प्रलंबित असल्याबाबत

(७४) * १९१४३ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हदगाव (जि. नांदेड) तालुक्यात शाळेच्या इमारतींना मंजूर मिळाली असून अद्याप निधी उपलब्ध झाला नसल्याने शाळांची बांधकामे प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या चवथ्या सप्ताहात निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदनुसार शासनाने निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात मराठी बोलणाऱ्या लोकांचा लोकसंख्येच्या आधारावर
चौथा क्रमांक असल्याबाबत

(७५) * १९१६८ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय मराठी भाषा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) लोकसंख्येच्या आधारावर देशात मराठीचा चौथा क्रमांक असून राज्यात प्रती १० हजार लोकांमध्ये ६८८९ नागरिक मराठी मातृभाषा म्हणून वापरतात मराठीचा टक्का वाढवा म्हणून प्रशासकीय न्यायालयीन कामकाज तसेच दुकानांवरील नावे, फलकांवरील नावे मराठीतच असावी असा आग्रह धरला जात असून राज्यातील एकट्या वनखात्यात ७५% अधिकारी परराज्यातील आहेत त्यातही केवळ २५% अधिकाऱ्यांना मराठी बोलता येते, या सर्व कारणामुळेच मराठीचा टक्का घसरून ७.६२ वरून ६.९९ इतका खाली आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदनुसार शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) नाही.

- (२) महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम, १९६४ अन्वये दि. १ मे, १९६६ पासून "मराठी" ही राज्याची "राजभाषा" म्हणून स्वीकृत केली आहे. त्यामुळे वर्जित प्रयोजने वगळता सर्व प्रशासकीय व्यवहारात मराठी भाषेचा वापर करणे अनिवार्य आहे. वन खात्यामध्ये भारतीय वन सेवेअंतर्गत अधिका-यांची नियुक्ती करण्यात येते. सदर सेवा अखिल भारतीय सेवेअंतर्गत असल्याने त्यामधील अधिका-यांची नियुक्ती संघ लोकसेवा आयोगामार्फत करण्यात येते. त्यामुळे राज्यातील "भारतीय वन सेवा" संवर्गात परराज्यातील अधिका-यांचा समावेश आहे. तथापि या सर्व अधिका-यांना दि.३०.१२.१९८७ च्या अधिसूचनेन्वये एतदर्थ मंडळाची मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होणे अनिवार्य आहे. तसेच वन विभागाने दिलेल्या अभिप्रायानुसार सदर कार्यालयाचे सर्व कार्यालयीन कामकाज हे मराठी भाषेतून केले जाते असे दिसून येते.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

उत्तमसिंग चव्हाण
सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रकिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.